

DOLENJSKI GOZDAR

Št. 2 Glasilo delovnega kolektiva
Gozdnega gospodarstva
L. III. NOVO MESTO

D O L E N J S K I G O Z D A R
GLASILO KOLEKTIVA GOZDNEGA GOSPODARSTVA

N O V O M E S T O

Novo mesto, aprila 1966.

Številka 2

Letnik III.

IZDAJATELJ: DELAVSKI SVET GOZDNEGA GOSPODARSTVA
NOVO MESTO

UREJA UPEDNIŠKI ODBOR: urednik ing. Jože Petrič
in člani ing. Danica Belopavlovič, Franc Markovič,
ing. Konrad Mehle in Rade Jože

V S E B I N A

Stran

1. Volimo najboljše predstavnike v organe upravljanja	1
2. Sklepi organov upravljanja	3
3. Delavski svet je sprejel novi statut podjetja	8
4. Naloge HTV v letu 1965 so bile obširne	11
5. O krojenju in razvrščanju lesa	17
6. Novosti o vzdrževanju in brušenju verig motornih žag	
7. VII. smučarsko srečanje gozdarjev, lesarjev in lovcev 4. in 5. marca na Krvavcu	24
8. Kaj prinaša novi pravilnik o delovnih razmerjih	27
9. Obžagovanje iglavcev na GO Straža	33
10. Življenje, delo in prehrana gozdnih delavcev nekoč in danes	36
11. Kaj je pokazalo testiranje bivših logarjev	41
12. Nepravilnosti pri sestavljanju prijav in vodenju evidence o nezgodah pri delu	45
13. Najdebelejše drevo na GO Straža	50
14. Mehurna rja na zelenem boru - smrtni sovražnik nasadov zel. bora	51
15. Fragozd v Pečkah	55
16. Razpis nagrad za najvišje in najdebelejše drevo	58
17. Testiranje knjigovodskega kadra	59
18. Vtisi s strokovne ekskurzije DIT-a po zamejstvu	61
19. Humor	66
20. Pogovor z bralci	67

VOLIMO NAJBOLJŠE PREDSTAVNIKE V ORGANE UPRAVLJANJA!

14. maja 1966 bomo delavci gozdnega gospodarstva volili polovico članov delavskega sveta in obratne delavske svete v celoti.

Delovne skupnosti delovnih enot morajo do 8. maja 1966 izvršiti zbere delovnih enot na katerih bodo predlagali kandidate v organe upravljanja. Zbor delovne skupnosti delovne enote voli naslednje število članov za DS:

Delovna enota	Voli članov
1. GO Novo mesto	1
2. GO Podturn	1
3. GO Črmošnjice	1
4. GO Črnomelj	1
5. GO Trebnje	2
6. Gradbeni obrat	1
7. Skladišče Črnomelj	1
8. Skladišče Novo mesto	1
9. Obrat za gozd.načrtovanje	1

V delavski svet volijo svoje predstavnike tudi sveti lastnikov gozdov in sicer vsak svet kmetov lastnikov gozdov po enega člana.

Torej bo delavski svet štel 35 članov, od tega 28 članov delovne skupnosti in 7 članov kmetov lastnikov gozdov.

V obratne delavske svete volimo sledeče število članov:

Delovna enota	Število članov obrat. DS	volimo za eno leto	za 2 leti
1. GO Novo mesto	11	5	6
2. GO Straža	9	4	5
3. GO Podturn	7	3	4
4. GO Črmošnjice	7	4	3
5. GO Črnomelj	9	4	5
6. GO Trebnje	9	4	5
7. Skladišče Črnomelj	5	3	2
8. Gradbeni obrat	5	2	3
9. Uprava	5	2	3

Ker je po statutu število članov obratnih delavskih svetov manjše kot doslej volimo celotni obratni delavski svet tako, da polovico članov volimo za eno, drugo polovico pa za dve leti.

V svet kmetov lastnikov gozdov volijo kmetje lastniki gozdov sledeče število članov:

pri GO Novo mesto	11
" GO Straža	9
" GO Podturn	5
" GO Črmošnjice	7
" GO Črnomelj	9
" GO Metlika	5
" GO Trebnje	11

Z glasovanjem za najbolj delovne sodalce želimo, da smo enotni pri reševanju nastajajočih nalog. Naloge, ki so vedno težje, so organi upravljanja uspešno premagovali, zato ne dvomimo, da jim pomlajeni organi upravljanja tudi v bodoče ne bodo kos. Z vključitvijo zasebnih lastnikov gozdov v organe upravljanja bo mogoče uspešnejše reševati tudi problematiko s področja zasebnih gozdov.

Zato 14. maja vsi na volitve!

SKLEPI ORGANOV UPRAVLJANJA

Delavski svet gozdnega gospodarstva je na seji 22. 3. 1966 sklepal o sledečih zadevah:

1. sprejel je statut podjetja,
2. sprejel je pravilnik o delovnih razmerjih,
3. sprejel je pravilnik o delitvi osebnih dohodkov,
4. sprejel je pravilnik o pripravniškem stažu,
5. Razpravljal je o osnutku pravilnika o pravicah in dolžnostih lastnikov gozdov. Potem ko je potrdil osnutek pravilnika, je delavski svet naročil upravi, da ga posreduje vsem občinskim skupščinam, da dajo soglasje.
6. Sprejel je količinski plan za vse vrste del v gozdarstvu za leto 1966.
7. Zadolžil je komercialno službo, da izdela do prihodnje seje pravilnik o prodaji lesa ter določi ceno za tehnični les in drva, ki jih bodo kupili delavci gozdnega gospodarstva.
8. Osvojil je predlog, da se vrši odprodaja drv za količine nad 25 prm po grosističnih cenah, kadar pa gre za količino pod 25 prm pa po maloprodajnih cenah.
9. Razpisal je volitve v delavski svet podjetja in obratne delavske svete ter določil datum volitev na 14. maj 1966.
10. Sprejel je poslovnik o delu stanovanjske enote pri gozdnem gospodarstvu.
11. Odločil je, da komisija, ki jo je imenoval upravni odbor na podlagi testiranja preizkusi znanje delavcev, ki bodo zasedli delovna mesta revirnih gozdarjev.
12. Gozdarskemu inštitutu v Ljubljani je odobril kot prispevek za poskus vzgoje nekaterih drevesnih vrst 1,500.000 starih din.
13. Potrdil je pogodbo o poslovno tehničnem sodelovanju, ki jo sklenejo vsa gozdna gospodarstva z združenjem "Les" Ljubljana. Namen tega sodelovanja je zbiranje

sredstev, ki jih prispeva gozdarstvo in lesna industrija za vlaganje v nove nasade. Prav tako je potrdil pogodbo sklenjeno s poslovnim združenjem "Les" Ljubljana za zbiranje in koriščenje deviznih sredstev.

14. Potrdil je povečanje odkupne cene za kostanjeve drogeve.
15. Razpravljal je o nekaterih zadevah s področja stanovanj, hkrati pa odobril nakup trosobnega stanovanja v Novem mestu.
16. Odobril je prodajo barak v Bršlinu.
17. Odobril je predračun za počitniški dom Novigrad.
18. Imenoval je komisijo za ugotavljanje škode, ki jo sestavljajo ing. Kure Jože, Špiletič Bogo in Novak Dane.

Upravni odbor je na seji dne 18. marca proučeval gradivo za seje delavskega sveta ter razpravljal in sklepal o naslednjem:

- Odobril je plačilo šolnine za tov. Štirna in Sašek Janeza, ki študirata na izredni tehnični šoli.
- Sklepal je o dodelitvi stanovanj delavcem GG. Po tem sklepu se vseli v novo stanovanje Darovec Jože, šofer pri GO Novo mesto.
- Prešernovi družbi je odobril prispevek v znesku 20.000 starih din.
- Stanovanjski zadrugi "Jugodom" Ljubljana je oprostil plačilo zamudnih obresti v znesku 20.959 S din.
- Logarja Kumar Staneta je oprostil plačila šolnine na dopisni srednji gozdarski šoli in sklenil da šolnino plača GG.
- UO priporoča delavskemu svetu, da prispeva za ustanovitev mehanografskega centra v Ljubljani 2,700.000 starih dinarjev.
- Direktor podjetja je seznanil UO z ugotovitvami inšpekcijske službe na področju izdelave in klasiranja gozdnih sortimentov. UO je zadolžil strokovni kolegij, da zadevo prouči in napake pri klasiranju čim prej odpravi.

Na seji dne 6. 4. 1966 je upravni odbor razpravljajal in sklepal o sledečih zadevah:

Na podlagi določil statuta podjetja je razporedil delavce na delovna mesta, ki jih predvideva poslovnik podjetja. Glede na to je upravni odbor razporedil strokovne delavce kot je spodaj navedeno. Da bo zasedba po strokovnem kadru na obratih razumljivejša, navajamo imena tudi tistih tovarišev, ki delovno mesto že zasedajo.

GO NOVO MESTO:

1. ing. Vlado Pavec			upravitelj	
2. ing. Mehle Konrad			referent za izkorišč.	
3. Bajt Mirko	gozd.teh.		referent za gojenje	
4. Bele Martin	gozd.teh.	rev. gozdar	Ljuben	
5. Cekuta Mirko		" "	Ruperčvrh	
6. Gričar Franc	gozd.teh.	" "	Padež-Rasen	
7. Kastelic Uroš	gozd.teh.	" "	Cerovec	
8. Geršič Peter	gozd.teh.	" "	Struga	
9. Stariha Anton	gozd. teh.	" "	Hmeljnik	
10. Bukovec Ivan		" "	Radoha	
11. Kastelic Franc		" "	Podgrad	
12. Kralj Martin		" "	Poganci	
13. Gačnik Anton		" "	Gaberje	
14. Gašperšič Janez	"	" "	Gorjanci	
15. Prosen Anton	"	" "	Otočec	
16. Šprajcar Vinko	"	" "	Globodol	
17. Kopinč Franc	rev.gozdar	Pendirjevka,	Orehovica,	Šentjernej
18. Lakner Anton	zač.pom.gozd.	"	"	"
19. Kotar Ivan	" " "	"	"	"
20. Kotar Anton		rev. gozdar	Zbure	
21. Kos Leon	gozd.teh.	" "	Novo mesto	

GO STRAŽA:

1. ing. Štor Adolf			upravitelj	
2. ing. Japelj Boštjan			referent za izkorišč.	
3. Lavrič Rajko		rev.gozdar	Hinje	
4. Zelenko Jože		" "	Šmihel	
5. Muhič Jure	gozd.teh.	" "	Stavča vas	
6. Zupančič Bogdan		" "	Ajdovec	
7. Plut Jože		" "	Žužemberk	
8. Turk Jože		" "	Jurka vas	
9. Pirc Stane		" "	Straža	

10. Pureber Stane	gozd. tehn.	revir.gozdar	Brezova reber I.
11. Žigman Jože		" "	Brezova reber II.
12. Turk Karel		" "	Soteska III.
13. Čibej Franc	gozd. tehn.	" "	Soteska II.
14. Kumar Stane		" "	Soteska I.

GO PODTURN:

1. ing. Slavko Klančičar		upravitelj	
2. Lukšič Jože	gozd. tehn.	referent za izkoriščanje	
3. Rom Metod		revir.gozdar	Rampoha
4. Berus Jože		" "	Kunč
5. Šmalc Jože		" "	Daleč hrib
6. Miklič Božo		" "	Rog
7. Vlašič Anton		" "	Poljane
8. Klobčar Franc		" "	Toplice
9. Puhan Alojz	gozd. tehn.	" "	Pogorelec
10. Jarc Alojz	gozd. tehn.	drevesničar	

GO ČRMOŠNJICE:

1. Šebenik Janez	gozd. tehnik	upravitelj	
2. Haler Ernest	gozd. tehnik	referent za izkoriščanje	
3. Mavsar Stanko		zač.pomož.gozd.	Štrekljevec, Vinji vrh, Črešnjevec, Pribišje
4. Troje Karel	" "	" "	" "
5. Jakša Anton	" "	" "	" "
6. Kastelic Matija	" "	" "	" "
7. Kapš Ferdinand		revir.gozd.	" "
8. Tesari Anton		revir.gozd.	Črmošnjice
9. Vidic Matija		" "	Srednja vas
10. Knez Franc		" "	Komarna vas
11. Matkovič Marjan		" "	Resa
12. Bokan Henrik		" "	Travnik

GO ČRNOMELJ:

1. Fabjan Anton	gozd. tehnik	upravitelj	
2. ing. Vidervol Jože		referent za gojenje	
3. Rade Jože	gozd. tehnik	referent za izkoriščanje	
4. Požek Jože		zač.pomožgozd.	Adlešiči
5. Vraničar Jože		" " "	Adlešiči
6. Vrlinič Rade	gozd. tehnik	revir. gozd.	Adlešiči

7. Režek Marko		zač. pomož. gozd.	Vinica
8. Vrlinič Simo		" " "	Vinica
9. Moravec Franc		" " "	Vinica
10. Weiss Jože	gozd. tehn.	revir. gozd.	Vinica
11. Kobetič Franc		zač. pomož. gozd.	Miklerji
12. Petruna Branko		" " "	Miklerji
13. Barič Jože	gozd. tehn.	revir. gozd.	Miklerji
14. Pezdirc Anton		zač. pomož. gozd.	Planina
15. Janež Franc		revir. gozd.	Planina
16. Peteh Slavko	gozd. tehn.	revir. gozd.	Tribuče
17. Tesari Angel	gozd. tehn.	revir. gozd.	Petrova vas
18. Svetličič Jože	gozd. tehn.	revir. gozd.	Črnomelj
19. Butala Jože	gozd. tehnik	drevesničar	

GO METLIKA:

1. Molek Darko	gozd. tehnik	upravitelj	
2. Žokvič Janko	gozd. tehnik	revir. gozd.	Gradac
3. Nemanič Stane		revir. gozd.	Suhor

GO TREBNJE:

1. Dežman Nace	gozd. tehnik	upravitelj	
2. ing. Mlakar Damijan		referent za gojenje	
3. Lapanje Radovan	abs. I. stop.	revir. gozd.	Mokronog
4. Lindič Franc		zač. pomož. gozd.	Mokronog
5. Jarc Alojz		revir. gozd.	Šentrupert
6. Jerovšek Ignac		" "	Mirna
7. Šobar Alojz		" "	Lukovek
8. Miklavčič Janez		zač. pomož. gozd.	Lukovek
9. Bukovec Janez	gozd. tehn.	revir. gozd.	Trebnje
10. Zakrajšek Ivan		zač. pomož. gozd.	Trebnje
11. Medved Jože		revir. gozd.	Vel. Gaber
12. Kostelec Jože		revir. gozd.	Dobrnica
13. Pogačnik Jože		revir. gozd.	Knežja vas
14. Umberger Franc		revir. gozd.	Sela Šumberk
15. Klarič Marjan	gozd. tehn.	revirni gozd.	Korita

Tovariši, ki niso razporejeni na delovna mesta revirnega gozdarja in so doslej opravljali delo logarja, so bili razporejeni na druga primerna delovna mesta.

Upravni odbor je zadolžil komisijo za nagrajevanje, da čimprej izdelava merila za obračun gibljivega dela.

Na predlog GO Trebnje je bil sprejet na delo gozdarski tehnik Klarič Marjan.

Upravni odbor je bil informiran, da bo gozdno gospodarstvo prejelo od podjetja v likvidaciji Agromel 15 % od zneska, ki ga je bil Agromel dolžan plačati gozdnemu gospodarstvu.

Revirnemu gozdarju Lapanje Radovanu je bila odobrena štipendija za nadaljevanje študija na gozdarski fakulteti.

Tov. Kovačič Alojzu je UO dodelil novo stanovanje v bloku na Mestnih njivah.

Krajevnemu odboru ZB Šentjernej je odobril prispevek 200.000 din za popravilo ceste na Javorico.

Upravni odbor je sklenil, da bo podjetje krilo stroške seminarja - šolnino za tovariše, ki obiskujejo seminar.

xXx

DELA VSKI SVET JE SPREJEL NOVI STATUT PODJETJA

Razprava o statutu na delavskem svetu ni bila posebno obširna. Predvsem so člani razmišljali, kako bi oblikovali posamezna določila. Zavedali so se, da je statut temeljni akt podjetja, ki načelno ureja notranje odnose in odnose do družbene skupnosti in da je samoupravni akt, na katerega se opirajo vsi drugi akti, sklepi in ukrepi. Prav zato članom delavskega sveta ni bilo vseeno kaj bo v statutu. Ker je torej statut temeljni samoupravni akt, je pravilno, da se o njem nekoliko več pogovorimo.

V prvem poglavju so navedena splošna določila kot so registracija podjetja, sedež, vrste štampljk in kladiv itd.

Drugo poglavje govori o organizaciji in strukturi podjetja. Organizacijska struktura podjetja mora biti prilagojena potrebam proizvodnega procesa. Upoštevati mora

princip ekonomičnosti in enotnosti. Mora biti elastična in gibljiva, kar pomeni, da se mora nenehno prilagajati nastalim spremembam proizvodnje. Zato lahko pride do sprememb v organizacijski strukturi samo takrat, če se s podrobno analizo ugotovi, da organizacija ni prilagojena proizvodnim potrebam, če povzroča prevelike stroške in če se spremeni struktura poslovanja. V tem poglavju opisuje statut tudi organizacijo gozdnega gospodarstva, katere enote sestavljajo podjetje ter odnose strokovnih služb do delovnih enot in obratno.

Tretje poglavje govori o gospodarjenju in govori o tem, da se mora podjetje prilagoditi predpisom in smernicam izhajajočih iz programov. V statutu se obvezujemo, da bomo vestno izpolnjevali svoje obveznosti do naših partnerjev, kar v enaki meri pričakujemo tudi od njih. Precej podrobno govori statut tudi o planiranju in programiranju. Plane sprejema delavski svet na podlagi ocene in analize poslovanja vseh delovnih enot podjetja, se pravi, da plansko analitska služba skupno z obrati pripravlja analize (pripravi jih v več variantah) o katerih potem razpravljajo in dajejo dopolnitve obratni delavski sveti, člani delovne skupnosti, upravni odbor in delavski svet, ki jih tudi dokončno potrdi. Sredstva, ki jih ima podjetje, so družbena lastnina. Zato je podjetje dolžno z njimi gospodariti tako, da se vrednost družbenih sredstev ne zmanjša. Nadalje se v statutu omenja, kako podjetje pridobi sredstva in kako se ta sredstva delijo.

O nabavi, prodaji, zakupu oziroma brezplačnem prenosu stvari, ki tvorijo osnovna sredstva in obratna sredstva odloča delavski svet v vrednosti nad 500.000 din, upravni odbor v vrednosti nad 100.000 do 500.000 din in direktor podjetja do 100.000 din, vendar le v mejah plana. Vsak član delovne skupnosti je dolžan vsako okvaro, uničenje ali zgubo takoj prijaviti vodji delovne enote. Če nekdo tega ne stori, odgovarja za posledice.

V četrtem poglavju govori statut o delitvi dohodka. Tu so navedena samo načela, podrobno pa to materijo razčlenjuje pravilnik o delitvi dohodka. Osebni dohodki in skladi podjetja bodo rasli pri povečani produktivnosti dela in če bomo vedno več sredstev nalogali v tiste naložbe, ki nam bodo čimprej vračale nova sredstva.

Peto poglavje govori o upravljanju in organih upravljanja. Delovna skupnost je nosilec upravljanja. Kot celota upravlja podjetje neposredno po delovnih enotah tako, da izraža svojo voljo z referendumom, da voli organe upravljanja in daje pripombe in predloge na akte, ki jih sprejemajo organi upravljanja.

Delavski svet gozdnega gospodarstva šteje 35 članov. Od tega volijo kmetje lastniki gozdov 7 članov, člani delovne skupnosti pa 28 članov. Nadalje statut govori o tem, da se mora delovna skupnost izjaviti oziroma razpravljati po delovnih enotah o statutu, pravilnikih in drugih splošnih aktih ter o zaključnem računu.

Nadalje so navedene pristojnosti delavskega sveta v razmerju do družbene skupnosti, na področju internih predpisov, upravljanja, organizacije, poslovanja, notranje delitve in ostalih vprašanj.

Upravni odbor šteje 11 članov. Mandat članov upravnega odbora traja eno leto. Statut določa tudi pristojnosti upravnega odbora s področja internih predpisov, upravljanja, poslovanja, materialno - finančnega poslovanja, razmerja do delavskega sveta in druga vprašanja. Navedene so tudi naloge in pristojnosti direktorja. Postavlja pogoje, ki jih mora izpolnjevati direktor, postopek razpisa in imenovanja. Na kratko omenja strokovni kolegij in komisije.

V šestem poglavju govori statut o upravljanju v delovni enoti. Najvišji organ upravljanja v delovni enoti je obratni delavski svet. Obratni delavski svet šteje od 5 do 11 članov. V delovni enoti, ki ima manj kot 15 članov, predstavljajo obratni delavski svet vsi člani. Nato so napisane pristojnosti obratnega delavskega sveta.

V sedmem poglavju so napisana določila o gospodarjenju z gozdovi občanov. Kmetje lastniki gozdov volijo na svojih zborih svoje predstavnike v svet lastnikov gozdov pri gozdnem obratu, ki šteje od 5 do 11 članov. Svet lastnikov gozdov pa voli enega člana v obratni delavski svet, enega pa v delavski svet podjetja. Ostale pravice in dolžnosti ureja posebni pravilnik.

V osmem poglavju so navedena medsebojna delovna razmerja, ki pa so v celoti vnešena v pravilnik o delovnih razmerjih.

O skrbi za človeka in odnosih do družbene skupnosti ter odnosih med obrati bomo poročali pozneje.

Franc Markovič

.xXx

NALOGE HTV V LETU 1965 SO BILE OBŠIRNE

Osnutek plana del na področju HTV je bil za leto 1965 precej obširen. Na to so zlasti vplivale zahteve medobčinske inšpekcije dela, ki nam je z odločbami naložila, da v določenih rokih odpravimo vrsto pomanjkljivosti HTV značaja. Odprava teh pomanjkljivosti je bila v glavnem vezana na večja finančna sredstva. Med take zahteve lahko štejemo:

- ureditev delavskih stanovanj v smislu določil zveznega pravilnika o HTV ukrepih pri izkoriščanju gozdov in drugih predpisov splošnega pomena, ki se nanašajo na HTV ukrepe pri delu (n.pr. nabava primerne opreme za delavska stanovanja in menze, za primerno razporeditev prostorov v delavskih stanovanjih in pd.),
- skrb za vzdrževalna dela na obstoječih delavskih stanovanjih,
- adaptacije oz. naprave skladišč za razstrelivo,
- adaptacije oz. naprave skladišč za gorivo,
- ureditev skladišč za strupe v drevesnicah,
- ureditev prostorov za delavce v barakah drevesnic,
- ureditev vodnih virov, ki jih uporabljamo,
- tehnična zaščita strojev, naprav, objektov itd.

Za vsa ta dela je bil na podlagi ugotovitev na terenu in posvetovanj s tehničnimi kadri sestavljen osnutek plana, s predračunom v višini 22,137.900 S din.

Poleg tega je bila planirana nabava osebnih varstvenih sredstev po normativih internega pravilnika o HTV ukrepih pri delu in nabava gasilskih priprav za objekte in tovarne avtomobile. Predračun teh nabav je znašal 13,961.100 S din.

Predvideni so bili tudi tečajji iz prve pomoči, cepljenje proti gripi in sistematični zdravstveni pregledi za vse zaposlene.

Osnutek plana za ureditev oz. napravo raznih objektov pa ni bil sprejet v celoti. Deloma so na to vplivali razmeroma visoki investicijski izdatki, ki pa morda le niso bili tako potrebni (n.pr. izgradnja nekaterih skladišč za gorivo in skladišč za razstrelivo, ureditev nekaterih delavskih stanovanj, vodnih virov in pd.), deloma pa zato, ker se delovni pogoji pri nas razmeroma pogosto menjavajo (nabava kombibusa je npr. vplivala na zmanjšanje obsega vzdrževanj delavskih stanovanj na GO Podturn, nekateri obrati so se odrekli minerskim delom v lastni režiji in so zato odpadle potrebe po lastnih skladiščih razstreliva in pd.). Prav tako so bili nekateri objekti, ki sicer še služijo svojemu namenu odpisani iz osnovnih sredstev in jih zato nismo mogli vnesti v plan investicijskih vzdrževanj (n.pr. barka Pečke na Sv. Petru). Pa tudi sicer je bil osnutek plana zaradi pomanjkanja sredstev skrčen in je bilo za nekatera dela odobrena le četrtnina potrebnih sredstev (n.pr. del. stanovanje v Pendirjevki in drugje).

Iz navedenih razlogov je bil tozadevni osnutek plana skrčen na slabo polovico.

Dokončno odobren plan ureditve oz. naprave objektov je bil med letom v glavnem realiziran. Izvršena niso bila le nekatera drobna dela, za katera je bilo dogovorjeno, da jih opravijo obrati v lastni režiji (n.pr. ureditev nekaterih vodnjakov, nabava zabojev za strupe, ureditev prostorov za orodje, oprema polic v šhrambah in kuhinjah s pregrinjali, zavesami itd.). Obrati so s takimi deli odlašali, češ da trenutno ni časa, da pa jih bodo opravili pozimi i pd., vendar je na žalost

ostalo le pri besedah. Take drobne stvari so tudi potrebne in niso drage, le zavzeti se je treba.

V glavnem je bilo opravljeno sledeče:

- Urejena je bila stara šola na Planini, ki sedaj služi za menzo, delavska stanovanja (prekrita streha, beljenje, pleskanje, ureditev kuhinje in jedilnice, ureditev stranišč in kanalizacije, naprava prhe z bojlerjem itd.),
- Nabavljena je bila oprema za menzo na Planini in v glavnem vsa oprema za delavska stanovanja ter za nekatere prostore za delavce v barakah drevesnic (40 kovinskih postelj z vzmetmi, 138 omaric za delavce, 37 miz za jedilnice, 39 stolov za jedilnice in sobe za kuharice, 62 klopi za jedilnice, 15 zidnih polic za kuhinje, 14 delovnih miz za kuhinje, 39 stolčkov za kuhinje, 11 omar za kuharice, 11 miz za kuharice, 14 stojal za sušenje obleke in 43 obešalnikov). Vrednost vse te opreme znaša okrog 4,000.000 S din.
- Na Jurclju je bilo s prezidavo pridobljena soba za kuharico, v veži sezidana shramba za živila, urejena klet in napravljena streha za umivalnik. Pri baraki v Koritih je bila dozidana večja kuhinja, ki bo služila tudi za jedilnico, napravljena shramba za živila, podaljšana streha ob čelni strani in tlakovan prostor pred stanovanjem.
- Pri Malem studencu je bila brunarici dozidana še kuhinja, jedilnica in shramba za živila.
- Vzdrževalna dela so se vršila na večini uporabljanih delavskih stanovanj in na nekaterih vodnjakih (beljenje, premazi lesenih stavb z zunanje strani, popravilo streh, oken, vrat, dimnikov, vodnjakov itd.).
- Napravljeno je bilo skladišče za razstrelivo na Planini. Za skladišča vžigalnih kopic pa je bilo narejenih 7 kovinskih zabojev. Za potrebe gradbenega obrata so bila napravljena tipizirana kovinska vrata in rešetke za zračenje (za tri skladišča, ki jih vsako leto prestavljajo).

- Skladišča za gorivo so bila napravljena na Brezovi rebri, na Hmeljniku in Planini. Potrebno pa bi bilo zgraditi še vsaj 5 manjših skladišč za potrebe motornih žag.
- Skladišče za strupe so uredili le pri drevesnici v Podturnu (stara baraka) za ostale pa smo se dogovorili (in dali tudi pismena navodila), da bodo pre-skrbeli zaboje za strupe, ki pa jih žal še nikjer nimajo.
- Prostore za delavce imajo v drevesnicah Gabrina, Podturn, Lokve, Gradac in Portovald. Potrebno bo napraviti še prostore pri drevesnici Struga in Žužemberk. Oprema za te prostore (mize, klopi in obešalniki) je v glavnem nabavljena.
- Med vodnimi viri so bili na novo urejeni štirje studenci (Jelendol in Japljev stud., na GO Podturn, Veliki studenec na Sv. Petru in studenec na Travniku) in popravljena studenca za vodovod pri logarnici Gorjanci in v Radohi. Popravljeni oz. usposobljeni pa so bili vodnjaki na Jurclju, Podstenicah, na Pečkah in na Travniku. Na Jurclju in Travniku so bile nameščene ročne črpalke.
- Od tehnične zaščite strojev, naprav in objektov je bilo izvršeno sledeče:

Varnostno sta bili urejeni električni vodni črpalke za drevesnici v Podturnu in Žužemberku. V destilarni eteričnih olj je bil pregrajen prostor za razrez vejic tako, da sedaj razrezane vejice s prahom vrede po cevi v poseben zaprt prostor. Predpisano sta bili zavarovani krožni žagi na GO Podturn in na žagi v Luknji. Izvršeni so bili dopolnilni varnostni ukrepi na žagah v Luknji, Malenškovi žagi ter na žagah v Metliki, Črnomlju, na Vinici in v Učakovcih.

- Poskrbljeno je bilo, da so pri novih "HIAB" nakladalnih napravah na kamionih montirali komandno ročico na varnejšem mestu ob kabini, isto pa bo narejeno tudi pri starih napravah. Za kamione so bili nabavljeni gasilski aparati. Za stare žage STIHL so bili nabavljeni amortizerji, nove žage tega tipa pa so z amortizerji že opremljene.

- Žičnica v Pendirjevki je bila večkrat, zlasti pa ob prestavitvah strokovno pregledana s strani komisije podjetja in inšpekcije dela. Prav tako je bilo poskrbljeno za varnostne ukrepe. V ta namen so bila izdelana tudi navodila za varno obratovanje, ki jih je inšpektor dela ustno odobril. Za nošenje motornih žag je bilo nabavljeno 50 usnjenih oprtnikov itd.
- Planirana osebna varstvena sredstva so bila v glavnem nabavljena, razen nekaj artiklov, ki se jih ne dobi, ali pa niso primerni. Vendar pa je bila večina teh sredstev prepozno naročenih, zato smo jih dobili šele proti koncu leta. V bodoče bo treba izvršiti naročila čimprej oz. vsaj v prvem četrtletju.
- Izvršeni so bili trije tečaji iz prve pomoči, ki se jih je udeležilo 107 članov kolektiva (Gradbeni obrat 5, GO Novo mesto 17, Podturn 63, Straža 22). Ni nam pa uspelo organizirati tečajev za GO Črnomelj, Metlika in Črmošnjice, ker zdravstveni dom v Črnomlju kljub številnim urgencam teh tečajev ni izvedel.
- Cepljenje proti gripi so bila izvršena le za GO Črnomelj, Metlika, Skladišče Črnomelj, Črmošnjice in Trebnje. Zdravstveni dom Novo mesto pa za to akcijo ni pokazal potrebnega razumevanja.
- Sistematični zdravstveni pregledi zaposlenih niso bili izvršeni, ker zdravstveni domovi, kljub mnogim pisnim in ustnim prošnjam niso pokazali za to zanimanja. Vse kaže, da jim je iz finančnih razlogov ljubša kurativa kot preventiva.
- Na predlog komisije za HTV je DS sprejel popravke nekaterih normativov osebnih varstvenih sredstev.
- Sestavljena so bila interna navodila za varno delo pri ravnanju z razstrelilnimi sredstvi in izdana tozadevna pooblastila minerjem oz. skladiščnikom obratov. Ta navodila je inšpekcija dela pismeno odobrila.
- Kot veliko pridobitev pri zboljšanju delovnih pogojev delavcev lahko smatramo nabavo kombibusa za GO Podturn, ki prevažata delavce na delo in z dela ter s tem tudi vpliva na večjo produktivnost dela in

večjo varnost (prej so se prevažali na neprimernih kamionih, ali pa pešačili).

Iz navedenega je razvidno, da je bilo v preteklem letu napravljenega precej, še zlasti v pogledu izboljšanja delovnih pogojev zaposlenih, kar pa je tudi zelo pomembno za uspešnost in varnost dela.

Kljub tem uspehom pa še vedno ne moremo biti povsem zadovoljni, saj bi dostikrat le z malo dobre volje lahko precej več napravili. Pri tem mislim zlasti na tiste "drobne" pomanjkljivosti, na katere HTV služba ob terenskih ogledih stalno opozarja in se jih lahko skoraj brez stroškov odpravi. Odgovorne osebe na poslovnih enotah večinoma priznavajo, da bi bilo res dobro to ali ono izboljšati, da pri tem ne bi bilo veliko stroškov in tudi da bodo to ali ono napravili. Ko pa čez čas spet prideš na isto mesto, je tam vse po starem. Smatram, da gre pri tem za pomanjkanje čuta odgovornosti do sodelavcev, oz. do družbene imovine. Čim se neka pomanjkljivost opazi, je treba takoj ukrepati, ker sicer se stvar pozabi, ali pa namenoma zanemari, ker pač ne gre za neko večjo zadevo.

Zavedati se moramo, da prav odprava takih majhnih pomanjkljivosti včasih več pomeni, kot pa če gre za neko pomanjkljivost, ki je vezana na velike izdatke.

Prav takim "drobnim" pomanjkljivostim bo treba letos posvetiti več pozornosti, saj smo "velike" pomanjkljivosti (če so materialnega značaja) v glavnem že odpravili.

Verjetno pa bo potrebno pri tem strožje postopati, če zlepa ne bi dosegli zaželenega uspeha.

O stanju nezgod pri delu za preteklo leto lahko zaenkrat omenim le to, da je % nezgod pri delu na število zaposlenih za 1 - 2 % nižji kot v letu 1964. Točnih podatkov pa zdaj še ne moremo navesti, ker še nimam na razpolago potrebnih pokazateljev.

Vsekakor pa bo potrebno letos več nadzora nad izvajanjem varstvenih ukrepov tako z naše strani, kot s strani

terenskih tehničnih kadrov, ker izgleda, da delavci pa tudi nekateri delovodje ne izvajajo vseh predpisanih varstvenih ukrepov (n.pr. menjavanje delavcev pri delu z motornimi žagami, uvajalni seminarji za novozaposlene, uporaba zaščitnih sredstev itd.).

Bogo Špiletič

xXx

O KROJENJU IN RAZVRŠČANJU LESA

Ker se večkrat dogaja, da se v praksi ta dva pojma, ali zelo delikatne vrste dela istovetijo, že dalj časa čutim potrebo, da bi o tem nekaj spregovoril. Da se ti pojmi mešajo ali pa celo združujejo (zaradi njihove podobnosti), nam potrjuje nedavno izveden test za strokovni (logarski) kader na terenu, ki ima s tem opravka. Vsekakor, da vprašanje, kaj je krojenje lesa, odnosno debla in na kaj se moramo pri krojenju posebno ozirati in kako se vrši prevzem lesa ter kaj pri tem ugotavljamo, ni bilo slučajno formulirano. Tu se poleg odkazovanja srečujemo z osnovno vrsto strokovnih del, katera nam morajo biti seveda jasna. Tukaj se ne mislim spuščati v to, kakšni rezultati so bili na testiranju doseženi (od vseh testiranih sta imela le dva jasne pojme) temveč, da razjasnim oz. ptegnem neko mejo med temi pojmi. Poslužil se bom svojega predavanja v kmetijskih nasvetih preko radia, marca 1964. leta.

Ker vemo, da se pri gospodarjenju z gozdovi (ne glede na lastništvo) črpajo (v kratkem) in vlagajo ogromna sredstva v razmerno dolgem času, je nujno potrebna velika smotrnost. Ena nesmotrna sečnja lahko v zelo kratkem času uniči vrednote, ki so se ustvarjale desetletja.

Torej je racionalno izkoriščanje lesne mase zelo važen problem, h kateremu se pristopa že na samem izviru lesne surovine - v gozdu. Pri izdelavi gozdnih sortimentov pomeni krojenje smotrno določanje in označevanje dolžine posameznih sortimentov na deblu ali deblovini. S prežagovanjem debla ali deblovine na označenem mestu dobimo sortimente za neposredno porabo (jamski les) ali sortiment prikladen za nadaljno predelavo (hlodi za furnir, za luščenje, za žaganje, pragi, itd.). To je najvažnejše delo, ker je od njegove uspešnosti odvisno količinsko in kvalitetno izkoriščanje lesne mase, odvisen odnos lesa za kurjavo in tehnični les oz. v končni fazi finančni efekt predelane lesne mase v gozdu. Torej, končni cilj krojenja je ustvarjanje čim boljšega finančnega efekta. To pomeni, da se iz vsakega debla dobijo sortimenti z najvišjo ceno. Najvrednejši sortimenti se morajo dobiti z ozirom na dimenzije, kvalitete in vrste lesa. Zaradi tega moramo poznati značilnosti posameznih lesnih sortimentov in njihovih kvalitetnih razredov, kar nam predpisuje jo tržiščne zahteve. Značilnost gozdnega sortimenta je določena z njegovimi dimenzijami in kakovostnimi lastnostmi. Pri listavcih se bomo držali principa dobiti čim več tehničnega lesa. To pomeni, da si je treba pri krojenju prizadevati dobiti kar je mogoče več, z ozirom na vrsto, kvaliteto in dimenzije, najvrednejših sortimentov in sicer: hlode za furnir, hlode za luščenje, hlode za žago I., II., III. klase in hlode za prago. Da to dosežemo, ne smemo pozabiti na naslednje:

- 1) Da je spodnji del debla po kvaliteti in dimenzijah najvrednejši.
- 2) Da je deblo treba krojiti na čim daljše sortimente (zaradi spravila in prevoza).
- 3) S krojenjem je treba izločiti ali vsaj ublažiti nekatere napake.
- 4) Odpadek naj bo čim manjši.

Ko poznamo vse te principe pristopamo h krojenju lesa. Krojimo od panja proti vrhu. Najprej pogledamo deblo na splošno glede na njegove dimenzije in napake ter presodimo, kateri sortimenti pridejo v poštev. Že na prvi pogled nam je jasno, za katere sortimente se bomo odločili. Pri podrobni presoji posvečamo pozornost najvrednejšemu delu debla, kakor tudi najvrednejšemu sortimentu.

Po panju oz. čelu debela sklepamo o notranji kvaliteti. Tudi druge napake lesa (grče, krivost, zavitost, itd.) njihov razpored in zdravost nam dajejo možnost presoje za najbolj primeren prerez debela.

Mesto, primerno za prerez debela, nam kažejo zlasti ostre krivine debela, zgoščen razpored grč, prehodi debela v rogovilo, prelomi, nagla sprememba kvalitete itd.

Točno mesto za prerez določimo šele, ko smo deblo razmerili do konca na ustrezne sortimente. Sortimenti tehničnega lesa iz enega debela se vzamejo v takšnem odnosu, da je seštevek njihovih vrednosti maksimalen. To pomeni, če nam po eni varianti deblo da en furnirski hlood v vrednosti 15.000 din in celulozni les v vrednosti 5.500 din, po drugi varianti pa dva hloda za žago po 12.000 din, se bomo odločili za drugo varianto, po kateri znaša vrednost 24.000 din.

V praksi se večkrat dogaja, da je treba popraviti ali vskladiti mere in kvaliteto predvidenih sortimentov, ki po deblu sledijo eden drugemu. Tako je potrebno večkrat preizkusiti razne možnosti in kombinacije predno se odločimo za najboljšo.

Tako mislim, da se iz povedanega lahko zaključi, da krojenje lesa za izdelavo gozdnih lesnih sortimentov, pomeni smotrno določevanje mest na deblu ali deblovi- ni, kjer je treba deblo razžagati (neposredni namen po ing. Turku).

To določevanje mest ni ničesar drugega kot predhodna razdelitev debela na najustreznejše sortimente, ki jih posekano drevo ali deblo da glede na svojo kakovost in dimenzije. Da bi se opravilo krojenje, mora krojilec poznati dele drevesa in zgradbo lesa, vrsto gozdnih sortimentov, njihovo razvrstitev, merjenje, čas sečnje, izdelave ter dobavo gozdnih lesnih sortimentov. Posebno mora poznati napake lesa kot so krivost, koničnost, ovalnost, žlebnost, ekscentričnost, dvojno srce, neenakomernost branik, zavita rast, zveržena zgradba lesnih vlaken, grče, slepice, razpoke (čelne, notranje), kolentost, meh. poškodbe, gnilobe, nagnitost, rjavost, piravost, plamenasta nepravna črnjava, srčne pege, dvojna beljava, nepravna črnjava, modrina, posivelost, napake nastale zaradi žuželk itd.

Poznavanje tega, kar sem navedel zgoraj je potrebno, tako pri krojenju ali predhodnem določanju sortimentov, kakor tudi pri dokončnem razvrščanju v kakovostne razrede ali klasiranju. To pomeni, da klasiranje ali razvrščanje lesa ni istovetno s krojenjem ker se le-to opravlja na že izdelanih sortimentih.

Klasiranje pomeni natančno presojo in določanje kakovostne kvalitete izdelanega gozdnega lesnega sortimenta, na osnovi samih napak v lesu, katere pri krojenju nismo opazili, ali pa so drugačne kot smo jih presodili, posebno pa po kvaliteti na čelu sortimentov. Ta faza dela se opravlja ob priliki prevzema izdelanih gozdnih sortimentov od delavske partije in na podlagi predpisov o označevanju lesnih sortimentov z barvo, žigom in kolobrojem. Črke, ki označujejo kakovost so velike od 8 - 12 cm. Zelena barva označuje proizvode iz SLP gozdov, črna pa proizvode iz zasebnih gozdov. Vsak sortiment mora imeti številko in žig signirnega kladiva.

Iz navedenega lahko povzamemo, da je klasiranje ali razvrščanje lesa tista vrsta dela, ki pride v poštev pred oddajo sortimenta kupcu ob priliki prevzema ali po njem (kar pri nas ni slučaj). Krojenje pa je delo, ki se vrši v času sečnje, pred izdelavo gozdnih lesnih sortimentov.

Še konkretnje bi krojenje pomenilo to, da so izdelani gozdni sortimenti posledica krojenja, njihovo označevanje v kakovostne grupe pa posledica razvrščanja ali klasiranja.

Upam, da sem s tem sestavkom doprinesel razčiščevanju pojmov krojenja in klasiranja lesa.

ing. Rade Kalinovič

NOVOSTI O VZDRŽEVANJU IN BRUŠENJU VERIG MOTORNIH ŽAG

V soboto dne 12/3-1966 je bilo na gozdnem gospodarstvu Novo mesto za delavce sekače našega podjetja predavanje o vzdrževanju motornih žag. Predavanje je imel zastopnik "firme" OMARK, ki izdeluje verige "OREGON" za motorne žage vseh vrst. OMARK je ameriška tvrdka, specializirana v pretežni meri za izdelavo verig za motorne žage. V sedmih tovarnah v raznih državah sveta izdelava 80 - 85 % vse svetovne proizvodnje verig za motorne žage. Razumljivo je torej, da daje ta tvrdka precejšnja denarna sredstva za raziskavo na tem področju, da so dosedanje ugotovitve v tej smeri vse dokumentirane s poskusi in da so torej ugotovitve, ki nam jih je posredoval strokovnjak tvrdke "Oregon" zanesljive. Škoda je le, da se predavanja ni udeležilo predvideno število delavcev. Ker so novosti glede vzdrževanja verig velikega pomena in ker jih je treba čim prej prenesti v prakso, smatram za dolžnost, da preko Dolenjskega gozdarja posredujem vsaj najvažnejše stvari še ostalim delavcem, ki se predavanja niso mogli udeležiti.

Vsa dosedanja navodila tovarn, ki izdelujejo motorne žage, kakor tudi navodila v priročnikih, so glede vzdrževanja verig že malce zastarela in nepopolna, ker pač ne vsebujejo najnovejših ugotovitev. Zato si moramo dosedanje znanje o tem izpopolniti še z nekaterimi najnovejšimi ugotovitvami.

1. Montiranje nove verige na list - meč

Vsaka nova veriga, ki jo dobimo iz tovarne oziroma iz skladišča, je prevlečena s snovjo podobno masti, ki ima namen varovati verigo pred rjavenjem. Ta snov je na verigi le zunaj, v notranjosti ležajev verig pa je ni (med neti spojnih ploščic, pogonskih členkov in zob). To zaščitno plast proti rjavenju odstranimo iz nove verige pred montiranjem na ta način, da verigo operemo v bencinu ali bencinski mešanici. Ležaji verige so pri novi verigi suhi in brez olja. Da pa med ležaje pri novi verigi pride dovolj olja, moramo verigo, preden jo montiramo na list, dati v olje najmanj za eno noč. Poskusi tovarne "Oregon" so namreč pokazali, da je trajnost verige, ki ni dana pred montažo

v olje mnogo manjša, da se prehitro raztegne, da se luknje na spojnih členkih prehitro razširijo, vsled česar se začenja veriga prezgodaj trgati. Tudi ni dovolj, da verigo pred montažo polijemo samo z oljem kot smo to delali do sedaj, in da jo v času upeljevanja podmazujemo samo z oljem, ki ga daje motorka. Nujno je torej dati novo verigo preden jo damo v obratovanje, najmanj za eno noč v olje, da pride olje tudi med ležaje verige. Pa tudi pozneje je potrebno dati verigo v olje vsako noč, kar pa mi seveda že vemo. Ko smo novo verigo vzeli iz olja, v katerem je bila najmanj eno noč in jo montirali na list motorke tako, da se listu popolnoma prilega (glej napetost verige), dodajamo motorki po malem plin in sicer tako, da se veriga z zelo majhno hitrostjo čim počasneje premika po listu. Tako pustimo verigo teči brez obremenitve približno 20 minut. In zakaj tako? To zato, ker je vsaka veriga, čeprav še tako fino izdelana, še vedno groba. Ležaji v členkih namreč še vedno niso dovolj gladki. S tem ko pustimo, da veriga počasi teče po listu, jo na fino obdelamo, jo tako, kot pravimo upeljamo - uhodimo. Razume se, da verigo pri tem, v kolikor se nategne, ponovno pravilno napnemo.

2. Napetost verige

Veriga, kot pravimo, mora biti napeta pravilno. Od njene pravilne napetosti je odvisna njena življenjska doba, doba pogonskega vretena ali zobčenika, meča motorke in deloma tudi samega motorja. Dosedanja navodila so bila taka:

1. Verige pri motorkah, ki imajo na koncu lista kolešček (Partner R 11, R 12) je pravilno napeta takrat, če se, potem ko smo jo prijeli z dvema prstoma, dvigne v sredini lista tako, da se spodnji del treh pogonskih členkov poravnava z robom lista. Pri tem pa se motorka ne sme dvigniti.
2. Veriga pri motorkah, ki nima koleščka (Stihl Contra) naj bi bila pravilno napeta takrat, če na spodnji strani lista visi oziroma je odmaknjena od lista za 1 - 3 mm.

Obe dosedanji navodili sta ovrženi s tem, da je veriga pri vseh vrstah motork, torej tistih, ki imajo

in nimajo koleščka, pravilno napeta takrat, če se prilega listu z vseh strani. Tako napeta veriga se mora dati z roko po listu lahko pomikati. To se pravi, da pri montiranju verige pritiskamo, kot nam je že znano, list navzgor, verigo pa z vijakom za napenjanje toliko časa napenjamo, da se pritisne k listu tudi s spodnje strani. Seveda moramo to delati z občutkom in se mora, kot rečeno, veriga pri tem dati z roko po listu pomikati. Za motorke, ki nimajo na koncu lista kolešček pa naj velja (z razliko od tistih, ki ga nimajo), da je veriga za spoznanje lahko napeta malo bolj.

Napetost verige se, kot vemo, kontrolira vedno pri hladni verigi in nas morebitno raztezanje verige med delom, v kolikor je le-ta topla, ne sme motiti. Sicer pa se veriga s pravilnim mazanjem, pravilnim brušenjem in pravilnim vzdrževanjem lista, zelo malo segreva.

3. Vzdrževanje lista

Glede vzdrževanja lista naj velja poleg doslej navedenega (obračanje, čiščenje žleba, odstranjevanje igle) še to, da kakor hitro zapazimo, da je prišlo do razširitve žleba lista, ga je treba v mehanični delavnici popraviti, to je stisniti.

Praviloma je žleb malenkostno razširjen le na mestih, kjer veriga vstopa iz zobčenika v list in kjer iz lista prehaja na kolešček.

4. Brušenje verige

Vsa dosedanja navodila tovarn, kakor tudi priročniki za delo z motornimi žagami, so priporočali za zobe rezilce kote brušenja za iglavce 35° oziroma 55° , za listavce pa 30° oziroma 60° . Poskusi tovarne "OMARK" pa so pokazali, da za iglavce in listavce, kakor tudi za zmrznjen les lahko uporabljamo le en kot brušenja za zobe rezilce in sicer kot 35° (to je kot med pilo in pravokotnico na list), oziroma 55° (to je kot med pilo in listom). V bodoče bomo torej uporabljali za brušenje zob rezilcev le kot 35° ali 55° za vse vrste lesa. Za prsni in bočni kot pa še vedno velja, da je prsni kot 90° , bočni pa 60° . Še vedno ostane

v veljavi tudi prejšnje navodilo glede zniževanja zob vodilcev, ki znaša za iglavce od 0,8 - 1,0 mm, za listavce oziroma zmrznjen les pa 0,6 - 0,8 mm. Pravilnost brušenja zob rezilcev kakor tudi zob vodilcev kontroliramo s šablonami. Dolžino zob kontroliramo z že znano preprosto leseno šablono, ki smo si jo naredili sami.

V pričujočem sestavku sem torej hotel opozoriti le na tiste stvari, ki so novejše in s poskusi tovarne dokazane. Vsa ostala navodila so torej ista kot so bila podana na tečajih oziroma v priročniku o delu z motornimi žagami. Hotel pa bi še enkrat poudariti, da je od pravilnega vzdrževanja verig in motorke odvisna življenjska doba verig, lista, zobčenika, kakor tudi celotne motorke in seveda tudi delavčev zaslužek.

ing. Jože Kure

xXx

VII. SMUČARSKO SREČANJE GOZDARJEV, LESARJEV IN LOVCEV
4. in 5. marca na Krvavcu

Letos smo se že sedmič zbrali smučarji "zelene bratovščine" na tekmah. Tokrat na Krvavcu. Prireditelj je bila Kranjska sekcija DIT-a gozdarstva in lesne industrije.

To tekmovanje v smučanju ni samo zagrizen boj za športne trofeje, ampak je združevanje delavcev iz gozdov, žag, predelovalnih obratov, lovskih revirjev in zavodov v skupnost, ki ne pozna nasprotij, kjer interesi poedinih ne prevladujejo med interesi vseh. Tu iščemo enotnosti, ki je, na žalost, v kabinetih ne najdemo vedno.

Poseben športni in tekmovalni pečat daje tekmovanju tudi udeležba številnih vrhunskih tekmovalcev, ki so s svojimi rezultati že posegli v vrh svetovne elite. Naj omenim samo nekatere kot so ing. Peter Lakota, Klinar, ing. Jože Šlibar, od stare generacije pa Tinček Mulej, Janko Štefe, Cvenkelj, Čop in Primožič.

To so še vedno odlični smučarji in zagrizeni tekmovalci pretekle generacije, med novimi upi slovenskega smučanja pa sta nastopila še Franc Plešec - letošnji državni in republiški mladinski prvak, pa Srebre in ostali.

Seveda je bilo zato neuradno merjenje moči v dveh skupinah. Najboljši so se borili za nekaj prvih mest, vsi ostali pa še toliko bolj zagrizeno za mesta takoj za njimi. Vsak prodor med "velike" je pomenil majhno senzacijo.

Dolenjsko so tokrat zastopale ekipe GG Novo mesto, Novoles, KGP Kočevje in Inles iz Ribnice.

Prvi dan, 3. 3.

Iz Novega mesta smo odpotovali že zgodaj zjutraj. Vodja je bil tov. Janez Šebenik, tekmovalci pa Serini Alojz, Janez Rustja, Franc Knez, Janko Golež, Jože Rott, Boža Rus in ing. Japelj Boštjan. Mislili smo, da bomo pred tekmovanjem lahko še malo trenirali, kajti doma že dolgo nismo imeli snega. Na Krvavcu je bila zbrana že večina tekmovalcev. Največ jih je bilo tam že ves teden. Občudovali smo njihovo opremo in odlične smuči. No, tudi mi smo bili v enotnih modrih pulloverjih, ki jih je letos nabavilo za reprezentanco Smučarsko društvo Rog. Po opremi je bilo mogoče takoj ločiti od kod je kdo. Vsako podjetje je imelo svojo barvo in emblem. Tako so na rokavih imeli napise GG-jev, LIP-ov, itd. Nekateri so imeli celo enotne smuči, kot npr. GG Tolmin. Res škoda, da nismo prišli sem že prej, da bi se lahko mirneje merili z ostalimi. Tako pa nas je bolj skrbela kondicija, kot pa tehnika smučanja.

Krvavec nas je sprejel z meglo, vetrom in snežnim metežem. Tako od treniranja nismo imeli veliko, čeprav smo bili pod vodstvom Janeza Šebenika ves dan na snegu in nabirali prepotrebno kondicijo. Drugi dan so nas sicer bolele vse mišice, deloma zaradi izredno slabih ležišč, deloma zaradi padcev prejšnjega dne, največ pa zaradi "ostrega" treninga. Zvečer smo izžrebali še startne številke.

Drugi dan, 4. 3.

Tudi drugega dne ni bilo vreme nič boljše. Še vedno je bilo hladno, megleno in vetrovno, le snežilo ni več, zato pa je bil sneg bolj podoben ledu, kot snegu. Na sporedu so bili teki. Žal Novomeščani nismo imeli predstavnikov v tej smuški disciplini. Že sedaj moramo misliti na to, da se drugo leto preizkusimo tudi v tej disciplini. Tekače namreč imamo, le oprema zanje nam manjka. Mislím, da bi bilo potrebno nabaviti vsaj osnovno opremo za tekače.

Tretji dan, 5. 3.

Zadnjo noč pred tekmami je bilo za nekatere bolj malo spanja, to pa zaradi pokvarjenih dimnikov, trdih postelj, pa tudi zaradi treme. Je le čuden občutek meriti svoje šibke moči s svetovnimi rekorderji Šlibarjem, Lakoto, Mulejem in ostalimi slovenskimi asi smučanja.

Dan se je začel že zelo zgodaj, za nekatere zaradi neprespance noči, za druge pa zaradi mazanja smuči. No, mi smo imeli več preglavic s spanjem, manj pa z mažami. Vse pa nas je mučilo še vedno zelo megleno vreme. "Bila je taka megla, da si jo moral s palicami sekati, če si hotel skoznjo", je kasneje pravil ing. Jože Šlibar, s tem pa hkrati opravičeval težak padec, ker palice pri skakalcih niso v navadi.

Ob 10. uri so se začele tekme v veleslalomu na 700 m dolgi progi z 200 m višinske razlike za ženske. Prepričljivo je med 21 dekletí zmagala edina predstavnicca Dolenjske, Boža Rus iz Trebnjega. S to zmago je postavila že tretji pokal prvaka v svojo vitrino.

Takoj za dekletí se je začelo tekmovanje 116 moških. Proga je bila dokaj težka, dolga 1100 m s 300 m višinske razlike in 30 vratci. Drug za drugim smo se spuščali v dolino in meglo. Nekateri prav divje. Ko je s startno številko 15 zdivjal v dolino naš najboljši smučar ing. Peter Lakota je dejal Tinček Mulej: "Poglej ga no, kako se mu mudi!" Isto bi lahko rekli tudi zanj, saj se je tako zagrizeno pođal v boj s sekundami, kot le kaj.

Zmagal je Peter Lakota pred letošnjim mladinskim prvakom Plescem in Mulejem. Tudi Dolenjci smo se dobro uvrstili v "zlato sredino". Konkurenca je bila izredno močna, saj je zapisal časopis "Delo", da je bilo to drugo državno prvenstvo. Zanimiv je tale podatek: Janez Ponikvar je bil na Gorenjskem prvenstvu drugi za Lakoto z istim zaostankom kot na Krvavcu, kjer je bil med gozdarji in lovci "šeše" 15.

Po končanih tekmah smo se zbrali v Domu na Krvavcu vsi nastopajoči. Razdelili so pokale in priznanja, nato pa se je začela zabava "zelene bratovščine" v "lastni režiji".

V nedeljo popoldne, ko smo odhajali zopet v dolino na svoja delovna mesta, smo prvič v štirih dneh videli Krvavec v soncu. Vrnila se je zgubljen dobra volja, ki je izvirala iz prejšnjih meglenih dni. Vsevprek smo si obljubljali - nasvidenje prihodnje leto pri Celjski koči.

ing. Japelj Boštjan

xXx

KAJ PRINAŠA NOVI PRAVILNIK O DELOVNIH RAZMERJIH

Vsaka delovna skupnost si na podlagi splošnih predpisov sama ureja svoje notranje odnose. Čeprav se v načelu odnosi v posameznih podjetjih bistveno ne razlikujejo, pa vendar te razlike obstojajo. Temu niso vzrok le različne panoge gospodarstva, temveč tudi stopnja kulturne in strokovne ravni članov delovne skupnosti in nazadnje tudi različna gledanja na reševanje skupnih problemov, ki se nanašajo na posamezna splošna določila. To so torej osnovni faktorji, na osnovi katerih je naša delovna skupnost sprejela pravilnik o delovnih razmerjih kot svoj splošni akt s katerim ureja vse odnose, ki izvirajo s področja dela in razmerij do dela. Pravilnik je sprejel delavski svet dne 22. marca letos.

Rad bi podal nekatera osnovna stališča, ki jih vsebuje pravilnik o delovnih razmerjih. Prvo poglavje govori o sprejemu delavcev na delo. Po pravilniku je pristojen, da odloča o sprejemu delavcev na delo upravni odbor sporazumno z obratnim delavskim svetom za tiste delavce, ki delajo na delovnih mestih, za katere se zahteva visoka, višja, srednja izobrazba in za visokokvalificirane delavce, obratni delavski svet pa za ostale delavce.

Praviloma se delovna mesta razpišejo. Razpisati pa se morajo vodilna delovna mesta (vodja splošne in komercialne službe, računovodja in vodja plansko-analitske službe). Ostala delovna mesta se lahko razglasijo. Tako z razpisom kot z razglasom se omogoči širšemu krogu kandidatov, da zasedejo izpraznjeno delovno mesto. Delavec, ki bi rad nastopil delo, mora biti star najmanj 15 let, za delo v gozdu 16, za delo pri gradnjah pa celo 18 let in ne starejši kot 40 let. Seveda mora biti delavec zdrav, imeti pa mora tudi psihofizične sposobnosti. To lahko tudi pokaže na poskusnem delu.

Delavci, ki delajo na delovnih mestih pri podiranju, nakladarju, nabiranju semena, šoferji pri gradbenih delih in minerji, morajo biti vsako leto zdravstveno pregledani.

Delavec stopi na delo za nedoločen čas, za določen čas, s skrajšanim delovnim časom (od 4 - 8 ur) in nepolnim delovnim časom do 4 ure. Pravilnik določa, kdaj in na katera delovna mesta se lahko delavce sprejme za določen čas.

Delavec, ki je sprejet na delo, mora biti obveščen na kakšno delovno mesto je razporejen, kakšni so pogoji dela, dolžnosti in pravice. Delavec lahko odkloni delo, če mu ni zagotovljeno osebno varstvo pri delu.

Pravilnik določa tudi težka fizična dela. Mednje prištevamo: podiranje in izdelavo, nakladanje in razkladanje, spravilo lesa, nabiranje semen, gašenje požarov, delo z motornimi žagami, delo pri žičnicah, gradbena dela, šoferji tovornih vozil ter minerska dela.

Ta dela opravljajo lahko le delavci - moški, ki so stari najmanj 18 let ter da so psihofizično in zdravstveno sposobni za delo. Če zdravnik na zdravstvenem pregledu ugotovi, da ima delavec zdravstvene pomanjkljivosti, ga lahko organ, pristojen za razporeditev, razporedi na drugo primerno delo.

Ob nastopu na delo in med delom se delavca lahko razporedi na katerokoli delovno mesto, za katero se zahteva enaka delovna sposobnost. Delavca se lahko razporedi tudi na delovno mesto, za katero se zahteva manjša delovna sposobnost, toda le pod pogojem, če na prejšnjem delu ni v redu izpolnjeval delovnih zahtev. Ali delavec izpolnjuje zahteve delovnega mesta ali ne, ugotovi komisija, ki jo imenuje organ, pristojen za sprejem delavcev na delo. Za razporeditev se ne smatra, če se delavca razporedi na enakem delu v drugem kraju v delovni enoti ali v podjetju, vendar pod pogojem, da delo ne traja dalj kot dva meseca.

Upravni odbor mora vsake štiri leta znova razpisati vodilna delovna mesta.

Delovna skupnost zagotavlja svojim članom nenehno izpopolnjevanje svoje delovne sposobnosti.

Delovni čas je določen za delavce, ki delajo na delovnih mestih na upravi podjetja, obratu za gozdarsko načrtovanje, pisarniške delavce gradbenega obrata od 6. do 14. ure. Za delavce na ostalih delovnih mestih pa v letnem času od 6. do 14. ure, v zimskem pa od 7. do 15. ure. Za sezonske delavce je delovni čas daljši, ker se razlika nad 7 ur dnevno preračuna v podaljšano delovno dobo. Sezonski delavci koristijo letni dopust po končanem delu. Gradbeni delovodje, minerja in strojniki lahko izven sezonskega delovnega časa izrabijo toliko prostih delovnih dni, kolikor prostih sobot so delali v času sezone.

Delavec je dolžan delati tudi nad polnim delovnim časom. Tako delo odredi na podlagi pravilnika direktor podjetja, vodja delovne enote ali upravni odbor na predlog direktorja. Direktor lahko odredi, da delavec dela nad polnim delovnim časom, če je potreba. V tem primeru pa je lahko prost tiste dni, ko ni potrebno nujno delati.

Letni dopust traja najmanj 14, največ pa 30 delovnih dni in je odvisen od delovne dobe, teže dela in socialnih razmer.

Kriteriji za odmero letnega dopusta so sledeči:

1. Delovna doba in druga obdobja, ki se z delovno dobo izenačijo:

do 5 let delovne dobe	12 dni dopusta
od 5 - 10 let delovne dobe	14 dni dopusta
od 10 - 15 let delovne dobe	17 dni dopusta
od 15 - 20 let delovne dobe	19 dni dopusta
od 20 - 25 let delovne dobe	22 dni dopusta
nad 25 let delovne dobe	27 dni dopusta

2. Teža dela in zahtevnost dela:

a) 2 dni dopusta pripada delavcem na delovnih mestih:

administrativno-finančni delavci na upravi ali delovni enoti, analitik, tehnični risar, skladiščnik na upravi in pri delovni enoti, šofer osebnega avtomobila, šofer kombibusa, snažilka, kuharica in delavec na pripravniškem delovnem mestu.

b) 3 dni dopusta pripada delavcem na sledečih delovnih mestih:

revirni gozdar, drevesničar, gradbeni delovodja, manipulant pri kamionih ali na skladišču, inženir taksator, tehnik taksator, tehnik projektant, referent za gozdni kataster in arondacije, geometer, delavec pri taksaciji, socialni delavec, varnostni tehnik, organizator in analitik obračuna proizvodnje, vodja odpreme in maloprodaje, vodja skladišča, vodja odpremnega skladišča in maloprodaje, pomočnik računovodje, mehanik in delavci v mehanični delavnici, šofer kamiona, žagar, kurjač in drugi delavci v destilarni, miner, gradbeni delavec I. in II. kategorije, nakladalec lesa in režijski voznik.

c) 4 dni dopusta pripada delavcem na delovnih mestih:

gozdni delavec, gradbeni delavec od III. kategorije dalje, traktorist, žičničar, strojnik pri gradbenem stroju, vodje obratov, obratni inženirji za izkoriščanje in gojenje gozdov, vodje služb na upravi podjetja in inženir projektant.

d) 5 dni dopusta pripada delavcu na delovnem mestu direktor podjetja.

3. Socialne razmere in drugi pogoji:

Mati z otrokom do 14 let starosti	1 dan dopusta
Mati z dvema ali več otroki do 14 let starosti	2 dni dopusta
Udeleženci NOB pred 9/9-1943	5 dni dopusta
Udeleženci NOB po 9/9-1943	3 dni dopusta
Invalid s telesno okvaro nad 50 %	5 dni dopusta
Invalid s telesno okvaro pod 50 %	3 dni dopusta

Proste sobote se štejejo kot delovni dan.

Delavec ima pravico do izrednega dopusta v naslednjih primerih:

ob sklenitvi zakonske zveze	3 dni
ob porodu v družini	2 dni
ob strokovnem izpitu	7 dni
ob smrti v ožji družini	3 dni
krvodajalske akcije	1 dan

Delavec je lahko odsoten z dela brez nadomestila največ 30 dni in to v primeru, če ga je zadela elementarna nesreča, če ima kakšne druge opravke ali pa če se tako dogovori s podjetjem, direktorjem ali vodjo delovne enote. Prav tako je delavec lahko odsoten z dela če se strokovno izpopolnjuje. Odsotnost z dela brez nadomestila odobrava do 7 dni vodja delovne enote, nad 7 dni pa obratni delavski svet.

Delavka ima pravico do porodniškega dopusta brez presledka 133 dni. Porodniški dopust nastopi 45 dni pred porodom, mora pa ga nastopiti 28 dni pred porodom.

Vsak član delovne skupnosti je dolžan izpolnjevati delovne dolžnosti. Za kršitev dolžnosti in za povzročeno škodo podjetju ali v zvezi z delom drugi osebi, je delavec osebno odgovoren, če to stori po svoji krivdi.

Pravilnik pozna hujše in lažje kršitve delovnih dolžnosti. Za hujše kršitve se šteje ponarejanje dokumentov, zloraba položaja, opustitev ukrepov za varnost ljudi, opustitev izvajanja HTV predpisov, odklonitev izvršitve delovnih dolžnosti, povzročitev škode podjetju, pridobitev gmotne koristi zase ali za drugega, neopravičena uporaba denarja, prihod na delo^v pijanem stanju,

neopravičen izostanek z dela, povzročanje nereda ali pretepa na delu, opustitev zdravljenja in drugo. Za lažje kršitve se šteje zamujanje dela, nepravočasno izvrševanje delovnih nalog, neprimeren odnos do članov delovne skupnosti in drugih občanov, opustitev prijave ob nastopu bolezenskega dopusta v roku 24 ur in drugo.

Postopek lahko sproži vsak delavec, začne pa ga direktor za delavce uprave in vodja delovne enote za delavce delovne enote s tem, da delavca zasliši in sestavi predlog komisiji za izrekanje ukrepov. Komisija lahko izreče delavcem opomin, javen opomin in zadnji javni opomin. Za hujše kršitve pa izreče izključitev iz delovne skupnosti delavski svet podjetja.

Delavec, ki namenoma ali zaradi nepazljivosti povzroči podjetju pri delu ali v zvezi z delom škodo, mora povzročeno škodo povrniti. Škodo ugotovi tričlanska komisija, ki sestavi zapisnik. Direktor podjetja opozori delavca, da v določenem času škodo povrne. V kolikor tega ne stori, izterja podjetje škodo preko pristojnega sodišča.

Delavcu lahko preneha delo z izstopom iz delovne organizacije, zaradi samovoljne izstopitve z dela, po sklepu s privolitvijo ali brez privolitve, z izključitvijo in po zakonu. Delavec lahko ob vsakem času izstopi iz delovne skupnosti pri čemer mora od sporočitve ostati na delu še določen čas in sicer. Če ima do 5 let delovne dobe 1 mesec, 5 do 15 let 2 meseca, 15 do 30 let 3 mesece in nad 30 let 4 mesece. Prav toliko časa lahko ostane na delu, če mu preneha delo po sklepu delovne skupnosti.

Po sklepu delovne skupnosti lahko preneha delo delavcu pod pogojem, kadar se odpravi delovno mesto ali če delovna sposobnost delavca ne zadovoljuje zahtev delovnega mesta. Delovno mesto se lahko odpravi, če se trajneje zmanjša obseg dela oziroma obseg poslovanja. Nesposobnost delavca ugotovi komisija, ki jo imenuje organ, pristojen za sprejem delavcev na delo. V obeh primerih mora delovna skupnost ponuditi delavcu drugo primerno delo, če pa ga delavec odkloni, mu delo preneha. Delavcu, ki je izključen, preneha delo z dnem, ko mu je vročena odločba.

Direktor lahko odredi delavcu suspenz, če ugotovi, da se neopravičeno okorišča na račun delovne ali družbene skupnosti ali če noče izvajati delovnih nalog.

Delavec ima pravico biti navzoč na vsaki seji organa upravljanja, ki odloča o njegovih pravicah in dolžnostih. Delavec ima pravico do pritožbe, če smatra, da mu je storjena krivica. Rok za pritožbo je navadno določen v odločbi.

Še ena novost, ki jo vsebuje pravilnik, je podana v 121. členu, ki pravi, da delavec, ki zaradi odhoda na odslužitev vojaškega roka ali zaradi izvolitve v predstavniška telesa začasno neha delati, ostane še naprej član delovne skupnosti, če se v času 5 dni ko pride od vojakov, oz. 3 dni po preteku mandata vrne v delovno organizacijo.

To so na kratko prikazana le glavna določila pravilnika o delovnih razmerjih. Upam, da bom imel še priliko napisati, kako se pravilnik v praksi izvaja.

Člane delovne skupnosti prosim, da postavijo pismena vprašanja, ki se nanašajo na delovna razmerja pa jih bomo skupno razreševali v našem glasilu.

Markovič Franc

xXx

OBŽAGOVANJE IGLAVCEV NA GO STRAŽA

Prve poizkuse obžagovanja zasledimo že v začetku 18. stoletja in sicer v Franciji in Nemčiji, ker pa ni nihče problem dela temeljito analiziral, je bil rezultat negativen. Obžagovali so drevje ne glede na kakovost, število, obžagovali so preveč zelenih vej, poleg tega pa niso pazili na samo tehniko dela. Debla so bila ranjena in s tem je bilo povzročene več škode kot koristi. Delo so zaradi tega opustili. Proti koncu 18. in v začetku 19. stoletja se je ponovno pričelo z obžagovanjem, vendar tokrat bolj načrtno. Ideja se je v zadnjem času razširila tudi v Sloveniji.

Obžagovanje je tesno povezano z redčenjem in gre tu v bistvu za iste cilje. Težimo k maksimalni vrednostni proizvodnji lesnih sortimentov v sestoji. Obžagovanje ne izvajamo zaradi neke sestojne kozmetike, ampak ima gospodarsko ozadje, saj vemo, da je deblo vrednejše, čim lepše je očiščeno od vej. V nekaterih sestojih pride do pravočasnega prirodnega odpadanja vej, če pa tega ni, posežemo umetno - z obžagovanjem. Odmiranje vej je odvisno od drevesne vrste, okolja, rastišča in načina gospodarjenja. Že samo nego sestojev skušamo usmerjati tako, da se drevje čim lepše in pravočasno čisti. Sestoje pomlajujemo pod zaščito matičnega sestoja, poskušamo zasnovati gost sestoj, odstranjujemo premočne osebke, ter pozneje vnašamo dodaten sloj, da bi se glavni sestoj čim lepše razvijal.

Predno se odločimo za obžagovanje moramo sestoj izbrati in sicer tako, da v kakovostnem pogledu nekaj obeta, da so kandidati res zdravi, lepo oblikovani, da je ustrezna rasa in dobro rastišče. Pri izbiranju kandidatov moramo paziti tudi na njihov razpored. Obžagovanje se v fazi mladja in gošče ne izvaja, ampak šele v fazi drogovnjaka, ko so individualne kakovosti drevja vidnejše. Obžagujemo le suhe veje in 1 - 2 venca polsuhih vej. Zeleno obžagovanje ni priporočljivo, ker je nevarnost vdora glivic, ker še ni akumulirane dovolj smole. Najprimernejša drevesa za obžagovanje so 12 - 15 cm debela v prsnem premeru in sicer 300 - 500 dreves/ha, lahko tudi več, odvisno od sredstev, ki so na razpolago. Izjemoma izvajamo obžagovanje tudi na debelejših osebkih, vendar le na najboljših rastiščih in res kvalitetnem drevju. Le v takem primeru se bo namreč stvoril okrog debla dovolj debel plašč lesa, ki bo odrezane veje prekril. Navadno pridejo v poštev za obžagovanje samo rastišča I. in II., delno pa še III. bonitete. Na slabih rastiščih se obžagovanje ne izplača, ker se zaradi slabega priraščanja ne bi stvoril dovolj debel plašč lesa.

Višina obžagovanja je odvisna od sestoja, bonitete tal in stroškov, znaša pa 7 - 12 m. Obžagovanje vršimo v izvenvegetacijski dobi. Najprimernejši čas je zgodaj spomladi, pozno v jeseni ali v blagi zimi. Prehudega mraza se izogibamo. Za samo delo so najboljše sadjarske žage in lažje lestve, do 8 m dolge in na koncu obložene z gumo, tako, da se deblo ne odrgne. Obžagovanje

je občutljivo delo. Nesmiselno bi bilo delati v akordu, ker bi delavci hiteli in bi bila kakovost dela manjša. Veje morajo biti odžagane čisto ob deblu, ploskev pre-reza pa mora biti povsem gladka. Obvejitev ima vpliv na prirastek. Suha obvejitev mase prirastka ne zmanjšuje, če pa žagamo že odmirajoče veje, se prirastek nekoliko poveča. Zanimiva je ugotovitev, da živa obvejitev višin-ski prirastek spodbuja, a močnejša obvejitev v živo de-belinski prirastek manjša. Obžagovanje je nedvomno do-nosno delo, vendar mora biti izvedeno dosledno.

Prvi poizkus obžagovanja iglavcev smo izvedli na GO Straža v k.o. Reber, parc. št. 720/II, v 35 - 40 let starem smrekovem drogovnjaku, velikosti 3.38 ha. Sestoj je umeten in leži neposredno ob cesti Žužemberk-Dobrníč. Celotna lesna zaloga znaša okrog 750 m³. Nadmorska vi-sina je 330 m, nagib terena 2 - 3 %. Tla so vlažna, rjava gozdna, globoka okrog 1 m. Lega SV. Povprečna letna količina padavin je 1300 mm. Povprečna višina dreves 15 m. Ob spodnjem delu, pri cesti je sestoj gostejši in tanjši, veje pa so drobne. Proti vrhu pa je sklep vedno redkejši, drevje pa debelejšje in višje. Za obžagovanje smo izbrali 965 dreves, kar znaša 285,5 dreves/ha. Lesna masa izbrancev znaša 135.06 m³ ali 39.8 m³/ha. Povprečni premer je približno 15 cm.

Tabela izbranih dreves:

Ø (cm)	9	10	11	12	13	14	15	16	17
št.drev.	3	22	42	81	101	147	153	123	108
	18	19	20	21	22	23	24	25	28
	65	54	29	16	9	6	3	2	1

Izbrana drevesa smo označili s štirimi belimi pikami, ki so enakomerno razporejene okrog debla v prsni viši-ni. Istočasno z izbiranjem dreves smo vršili tudi od-kazilo. Odkazali smo 9.20 m³ listavcev in 22.33 m³ ig-lavcev. Skupno odkazane mase je 31.53 m³. Odkazana dre-vesa so v glavnem bolna, ranjena ter drevesa, ki zavi-rajajo razvoj kvalitetnejšim osebkom.

Obžagovanje sta izvajala sezonska delavca, ki sta bila plačana po komadu in sicer 130 din netto. En delavec je obžagoval približno 20 dreves/8 h. Obžagovala sta 24 dni. Po končanem delu sta še en dan pospravljala veje na kupe. Pri tem sta bila plačana po 200 din/h. Obžagovanje je bilo dobro izvedeno. Obžagovala sta 7 m visoko, kar je v splošnem zadostovalo. Pri posameznih osebkih, ki jih pa ni veliko, bi se dalo obžagati še 1 - 2 m višje.

Obžagana drevesa so že od daleč vidna, sam pogled na sestoj je sedaj čisto drugačen. Upajmo, da vložen trud ne bo zaman!

ing. Silvana Živec

xXx

ŽIVLJENJE, DELO IN PREHRANA GOZDNIH DELAVCEV NEKOČ IN DANES

Splošno je znano, da je gozdarski poklic izmed najtežjih, kajti gozdni delavec je pri svojem delu izpostavljen raznim vremenskim neprilikom. Poleg tega pa predstavlja velik problem tudi prehrana gozdnega delavca, ki za vsakega fizičnega delavca igra pri storilnosti najvažnejšo, celo odločilno vlogo. Zaradi nepravilne prehrane je pri gozdnih delavcih največ obolenj posebno na želodcu, javlja pa se tudi prekomerna fizična izčrpanost.

V prejšnjih časih, v predaprilski Jugoslaviji, je bil gozdni delavec prepuščen na milost in nemilost raznim grofom in veleposestnikom - lastnikom gozdov, ki se za njegovo življenje - stanovanje in prehrano - niso brigali. Tako si je moral sam pomagati, kakor je vedel in znal. Razen tega vidimo iz do sedaj ohranjenih podatkov o socialnem zavarovanju, da so delodajalci tudi pri zavarovanju izkoriščali delavce s tem, da jih niso imeli vedno v času dela prijavljenih. To se je pokazalo šele sedaj, ko starejši delavci iščejo podatke o

zaposlitvi in priznanje delovne dobe v času zaposlitve v predaprilski Jugoslaviji. Vsak delavec je bil od skupne zaposlitve prijavljen le manjši del časa.

V tistem času je gozdni delavec nosil s seboj v gozd poleg običajnega gozdnega orodja (žaga, sekira, bat in pod.) obvezno tudi bakreni kotliček, v katerem si je kuhal. Ob prihodu na delovišče mu je bila prva skrb poiskati primeren prostor, kjer si bo postavil barako za prenočevanje. To mesto je bilo navadno na delovišču, po možnosti v bližini, ali vsaj v najbližji okolici pitne vode. Delavec je moral postaviti barako in se v njej nastaniti sam, ne da bi mu delodajalec za to delo kaj plačal. Tudi prenos hrane na delovišče je bila skrb delavca in delodajalec ni imel za to nobene obveze.

Tu je prišel do izraza stari pregovor, ki pravi, da kakor si boš postlal, tako boš spal. O zdravju in HTV v tistem času za delavca ni nihče vodil nobene skrbi.

V tem pogledu se je položaj gozdnega delavca po osvoboditvi bistveno spremenil.

Takoj po osvoboditvi in v času obnove, je bil gozd tisti, ki je doprinesel največji delež k obnovi. Da bi se pa potrebni lesni sortimenti čimprej spravili na določena mesta, je bilo potrebno angažirati čim več delovne sile in voznikov. Saj nam je še vsem v spominu, kako so v letih od 1948 - 1950 prihajale v gozd frontne brigade in mobilizirani vozniki. Da bi se vso to množico ljudi lahko primerno zaposlilo, je bilo potrebno zgraditi tudi veliko stanovanj (barak) in hlevov za živino. V teh letih so bile postavljene mnoge montažne barake in hlevi, od katerih nekateri še danes služijo svojemu namenu.

V tem času se je skrbi za gozdnega delavca posvečala že velika pozornost in se je njegov položaj, zlasti v pogledu stanovanja, bistveno izboljšal. S prehrano pa so bile še vedno velike težave, saj vemo, da je bila prehrana tedaj racionirana (živilske karte). Ker kmetje niso izpolnili obveze glede oddaje kmetijskih pridelkov, je le-teh v trgovinah tudi občutno primanjkovalo. Gozdno delo se je smatralo kot najtežje in je zato gozdni delavec bil deležen najtežjih živilskih kart "ŠUM", na katere se je dobilo sicer dovolj hrane, če bi le-ta bila tudi vedno na zalogi. Ker pa zaloge niso redno

prihajale v gozdne trgovine (GLIM-e), ki so bile osnovane na vsakem gozdnem obratu, je bilo včasih treba čakati na kakšno živilo, predvsem na mast ali česa. Prioriteto pri delitvi hrane so imeli udarniki.

Najbolj prizadeti pri delitvi hrane so bili tuji delavci, predvsem pa uslužbenci, ki niso imeli nič svojega in so bili odvisni le od živilske nakaznice in GLIM-a. Uslužbenec, ki je takrat dobil dekret za namestitev, ni spraševal, kakšna bo plača, temveč, ali sta zagotovljena stanovanje in hrana. Takrat smo bili zadovoljni, da smo le enkrat dnevno dobili topel obrok ne glede na to kakšen je bil in, da smo spali pod streho.

Kljub navedenim težavam so bila med delavci pogosta tekmovanja, kdo bo več izdelal posameznih gozdnih sortimentov. Ob sobotah popoldne, ob nedeljah dopoldne pa skoraj vedno, je bilo obvezno nakladanje vagonov na postaji, kar se je smatralo kot udarniško delo. Za zaključek dela je navadno dobil vsak udeleženec po 2 dcl pijače ("ružica") in košček kruha s salamo, ki je bila največkrat konjskega prekla. O možnosti kakšne izbire hrane ali česa drugega, ni bilo govora, saj je šlo vse takoj v promet, ne glede na kvaliteto. Pred trgovinami se je vsako jutro že na vsezgodaj nabralo veliko ljudi, ki so v vrsti čakali, da bi kaj dobili. Vrste so bile posebno dolge, če se je prejšnji dan pojavil kak pokrit avto pred GLIM-om. Kljub temu, da ni nihče obveščal delavcevo dobavi živil v trgovino, je bila naslednjega dne dolga vrsta čakajočih pred trgovino. Vedno se je v trgovini dobil nekdo, ki je izdal skrivnost svojemu sorodniku ali prijatelju, ki pa seveda ni znal molčati, tako, da je kmalu vedela cela dolina.

Tu mislim opisati kako so delili nekatera živila, zlasti tista, ki jih je primanjkovalo. Med drugimi je sem spadala tudi salama. Ko so to tako težko pričakovano dobroto dobili, je nekdo od zaposlenih v trgovini skrivnostno zaupal prijateljici, da je prišla salama in da jo bodo delili zjutraj. Zabičal ji je, da ne sme o tem nikomur ničesar povedati. Seveda je prijateljica za trdno obljubila, da skrivnosti ne bo izdala. Toda, ko je šla

domov je srečala svojo sestro in še njej zaupala skrivnost pod pogojem, da je ne bo izdala drugim, ker bi bile potem že manjše možnosti, da bosta samo oni dve zjutraj prvi pred trgovino. Toda sestra ni mogla zadržati, da ne bi te lepe priložnosti izdala ženi bratovega moža, ki se je seveda tudi morala obvezati, da ne bo drugim zaupala skrivnosti, za katero je verjetno že vedela cela dolina. Rezultat tega zaupnega obveščanja je bil, da je bila drugo jutro pred trgovino že ob 5. uri dolga vrsta čakajočih, ki so bili prepričani, da sami vedo za skrivnostno salamo v trgovini.

Ob 6. uri, ko so trgovino odprli je zaloga salame kmalu pošla in so je bili deležni le tisti na začetku kolone, čeravno so jo delili v začetku po 1 kg, a pozneje pa že po 0,5 kg. Tisti, ki so dobili nekaj dobrote so bili veseli in zadovoljni. Drugi na koncu vrste pa so bili užaljeni in jezni ter so zavidali srečnim dobitnikom. Pa kako ne bi bili. Čakalti v vrsti uro in še več, a nazadnje brez uspeha! Tako je nastajalo zaradi takih malenkosti sovraštvo med delavci, očitanje protekcije in podobno. Včasih pa so bile podobne reči tudi vzrok za fizično obračunavanje.

Ko so se tisti dan ženske vračale iz trgovine v skupinah so med potjo srečale zapoznelo, ki slučajno ni ničesar vedela o skrivnostni delitvi v trgovini. Vprašala je vračajoče, kaj so vednar delili, da jih je že navsezgodaj toliko bilo tam. Tista, ki je dobila salamo, se je seveda takoj pohvalila, da so po dolgem času spet enkrat delili salamo in da bo lahko spet dala možu za malico nekaj posebnega v gozd. Ta, ki je zamudila ugodno priložnost je obžalovala, da ni imela sreče. Pa jo potolaži druga, ki je čakala bolj na koncu vrste in tudi ni nič dobila, rekoč: "Kaj se boš jezila, saj sem čakala v vrsti uro in pol pa tudi nisem nič dobila. Nikar ne bodi žalostna, saj se ne izplača jeziti, kajti zvedele smo, da so salamo izdelali iz nekega mršavega konja, ki se je ubil predvčerajšnjim nekemu mobiliziranemu vozniku, nekje pod Kunčem in verjetno salame zaradi tega ne morejo biti kaj prida".

"Pa sta mi vseeno nevoščljive, da sem jo jaz dobila", je rekla tista, ki je bila med srečnimi dobitniki salame.

Tako je bilo včasih. Kako pa je danes ne bomo opisovali, saj lahko vsak na lastne oči vidi napredek in razliko med opisanim in današnjim stanjem. Sedaj imamo živil vseh vrst na izbiro in ni več treba čakati v vrsti. Poglavitni je samo denar. V gozdu, kjer so za to dani pogoji in so delavci zainteresirani, se povsod organizirajo menze, kjer delavec dobi ceneno hrano, stanovanja pa so urejena po HTZ predpisih in delavcem ni treba skrbeti za stanovanje kot včasih. Tudi pri gozdnem obratu Podturn je predvideno, da se bo organizirala skupna menza za delavce, ki se vračajo dnevno iz dela. Govora o tem je bilo že precej, narejenega pa še zelo malo. Toda upamo, da le ne bo ostalo samo pri besedah in bo najbrž zamisel tudi kmalu uresničena.

O prevozu delavcev na delo z avtobusom, o 42-urnem delovnem tednu in o prostih sobotah, se nam včasih še sanjalo ni, danes pa so to že dejstva.

Z opisom sem imel namen prikazati mlajšim generacijam gozdarskih uslužbencev in delavcev, kakšno je bilo življenje v gozdu nekoč. Iz navedenega se lahko primerja življenje in ugodnosti terenskih gozdarjev in fizičnih delavcev takrat in sedaj. Morda bodo malo manj zahtevni po vsem mogočem in bodo lahko tudi tistim generacijam dali malo več priznanja za njihovo težko službovanje zaradi katerega živijo sedaj v boljših življenjskih pogojih, o kakršnih se nam takrat še sanjalo ni.

Alojz Puhar

xXx

Francoska pošta je 4. oktobra 1965 izdala posebno poštno znamko v spomin na 1 milijon ha pogozenih površin po drugi svetovni vojni. Tudi v Zvezni republiki Nemčiji so po letu 1949 pogozdili preko 1,250.000 ha. Francija ima 11,6 milijonov ha gozdov, Zvezna republika Nemčija pa 7,1 milijonov ha.

KAJ JE POKAZALO TESTIRANJE BIVŠIH LOGARJEV

Dne 26. marca je bilo na gozdnih obratih Novo mesto, Straža, Podturn, Črmošnjice, Črnomelj in Trebnje preizkusno testiranje za vse tiste gozdarske operativne kadre, ki so dotlej opravljali logarsko službo in nimajo ustrezne srednje strokovne izobrazbe. Po novem poslovniku podjetja, ki ga je na eni prejšnjih sej sprejel delavski svet, se namreč delovno mesto logarja odpravlja, namesto njega pa se uvedejo na celem podjetju delovna mesta revirnih gozdarjev, za katere se zahteva srednja strokovna izobrazba in samostojno opravljanje vseh nalog, navedenih v poslovniku, na področju revirja, ki ima v povprečju površino 1000 ha gozdov.

V času, ko so na obratnih delavskih svetih, upravnem odboru in centralnem delavskem svetu tekle razprave o sprejetju novega poslovnika, ki je, lahko bi rekli, v neposredni povezavi z izvajanjem gospodarske reforme, je bilo vsem jasno, da določil novega poslovnika, predvsem kar zadeva sistemizacijo delovnih mest in strokovno usposobljenost, ne bo mogoče sprovesti preko noči. Za korenite spremembe, ki jih prinaša poslovník, je potrebno seveda daljše časovno razdobje, pri katerem morata biti v skladu s socialističnimi principi, človek in skrb za človeka osrednji načeli. Z drugimi besedami povedano, bo treba organizacijo in poslovanje po novem poslovniku spraviti v življenje tako, da bo to za ljudi čim manj boleče, hkrati pa, da bo po preteku prehodnega obdobja do leta 1970, organizacija prilagojena določilom poslovnika v celoti. Seveda bo to terjalo s strani tistih, ki nimajo ustrezne strokovne izobrazbe precej naporov, če jo bodo hoteli v tem času pridobiti. Vsem je strokovna izpopolnitev omogočena, dejstvo pa je, da bodo morali krepko zavihati rokave, če bodo hoteli poleg svoje službe, dokončati tudi potrebno šolo.

Z ozirom na trenutno stanje in razpoložljive kadre je bilo potrebno preizkusiti sposobnosti posameznikov, če bodo kos samostojno opravljanju vsa dela v svojem revirju. Z namenom, da bi bil ta preizkus znanja čim bolj

objektiven, je bilo testiranje izvedeno v pisni obliki na vseh obratih istočasno in pod enakimi pogoji (enak čas za odgovore, oziroma izračune, ista vprašanja). Subjektivni faktor je bil torej v celoti izključen, vprašanja, oziroma naloge pa so bila povsem praktičnega značaja, tako, da je bil preizkus znanja tudi s te plati objektiven in v skladu z nalogami, ki jih pred revirnega gozdarja postavlja poslovnik.

Vzdušje med logarji je bilo pred testiranjem precej vroče. Po vseh mogočih sestankih je tekel razgovor največ o tem "zloglasnem" kamnu preizkušnje. Pa ne samo na sestankih. Na vsakem koraku, kjer sta se srečala dva, je bilo slišati ostre pripombe na račun testiranja. Zanimivo je dejstvo, da so bili najbolj proti testiranju tisti logarji, ki imajo že dolgoletne praktične izkušnje pri delu na terenu. Izgleda kot da bi jim bilo "pod čast", če bodo prišli na testiranje. Toda sklep delavskega sveta o izvedbi testiranja je postavil zahtevo, da se ga morajo udeležiti vsi. Ko je prišla potem tista nesrečna sobota 26. marca, so bili pred obrati zbrani ob 8. uri vsi, tudi tisti, ki so se najbolj ogrevali proti testiranju. Torej so kljub predhodnemu negodovanju in pikrim pripombam vsi disciplinirano prišli na testiranje in tako pokazali, da jemljejo stvar resno.

Predno bi spregovoril o doseženih rezultatih, samo na kratko o tem, iz kakšnih vprašanj so bili testi sestavljeni.

Št. testa	Področje	Število vpraš.	Največje možno št. točk	Čas
1.	Gojenje gozdov	6	21	1 ura
2.	Dokumentacija in obračun	2	10	1 "
3.	Izkoriščanje gozdov	6	20	1 "
4.	Zakonodaja in mehanizacija	6	19	1 "
5.	Drevesničarstvo in HTV	4	14	1 "
SKUPAJ		24	84	5 ur

Pri največjem možnem številu točk je mišljeno tisto število točk, ki bi jih posameznik dobil, če bi na vsa vprašanja odgovoril 100 % točno. Komisija, ki jo je upravni odbor imenoval za izvedbo testiranja, je z ozirom

na težo posameznih vprašanj določila tudi ustrezno največje možno število točk, kar je služilo za orientacijo pri ocenjevanju pismenih izdelkov. Po tem sistemu je bilo izvedeno ocenjevanje po enotnih kriterijih za vse gozdne obrate.

Število udeležencev na testiranju je bilo naslednje:

GO Novo mesto	13	GO Črnomelj	11
GO Straža	11	GO Metlika	1
GO Podturn	6	GO Trebnje	11
GO Črmošnjice	9	Skupaj	62

Neopravičeno odsotnih ni bilo, GO Črnomelj in GO Metlika pa sta imela testiranje skupaj, ker je bil iz Metlike samo 1 udeleženeec.

Če razvrstimo dosežene rezultate za posamezne gozdne obrate po testih, dobimo naslednjo sliko:

Povprečna ocena izražena v številu točk:

Gozdni obrat	Goje- nje	Dokum. in ob- račun	Izko- rišč.	Zako- nod.	Meha- niz.	Dre- ves.	HTV	Skupaj
Novo mesto	12,76	5,73	12,53	6,46	2,57	2,23	2,61	44,92
Straža	12,90	7,04	12,90	6,36	3,90	4,00	3,72	50,85
Podturn	10,83	7,75	13,00	5,50	3,00	4,16	2,66	46,83
Črmošnjice	12,55	5,38	14,00	6,66	3,22	3,55	3,33	48,72
Črnomelj	8,16	3,65	12,16	4,50	2,20	2,16	1,58	30,04
Trebnje	11,90	3,36	13,36	5,45	2,61	2,27	2,81	41,79
GG povpr.	11,34	5,20	12,80	5,85	2,82	2,88	2,64	42,00
Maksim.ocena	21	10	20	13	6	6	8	84

Procent pravih odgovorov:

Novo mesto	60	57	62	49	42	37	32	53
Straža	61	70	64	48	65	66	46	60
Podturn	51	77	65	42	50	69	33	55
Črmošnjice	59	54	70	51	53	59	41	58
Črnomelj	38	36	60	34	36	36	19	35
Trebnje	56	33	66	33	43	37	35	49
GG povprečno	54	52	64	45	47	48	33	50

Takšna je torej slika doseženih rezultatov. Resnici na ljubo je žalostna in nad njo se moramo resno zamisliti. Dejstvo, da je bila v povprečju za celotno podjetje dosežena ocena 42 točk, kar pomeni, da je bilo samo 50 % odgovorov pravilnih, zgovorno pove, da našim ljudem manjka strokovnega znanja. Najboljši rezultati so bili doseženi na GO Straža (60 % pravilnih odgovorov), najslabši pa na GO Črnomelj (35 % pravilnih odgovorov). Najboljši rezultat je bil dosežen pri testu s področja izkoriščanja gozdov (64 % pravilnih odgovorov), najslabši pa s področja HTV (samo 33 % pravilnih odgovorov).

In kje iskati vzroke za tako nizko raven strokovnega znanja? Morda v površnosti ali nezainteresiranosti? Verjetno, da bo vsakega nekaj. Če bi ljudje, ki imajo opravka z delom v gozdu vsaj bežno spremljali strokovno literaturo, katere imajo dovolj na razpolago in če bi svoje praktične izkušnje znali primerjati s teoretičnim znanjem, potem prav gotovo ne bi bila slika tako porazna. Bodimo odkriti in se vprašajmo, koliko naših logarjev prelista "Gozdarski vestnik" ali pa "Dolenjskega gozdarja".

Če bi vse testirane ocenili nekako po šolsko in če bi smatrali, da je test opravil vsak kandidat, ki je zbral vsaj 45 točk (dobrih 53 % pravilnih odgovorov), bi izgledalo število po obratih takole:

Gozdni obrat	Odlično nad 70 točk	Prav dobro 60 - 70 t.	Dobro 50-60 t	Zadost. 45-50 t.	Nezadostno pod 45
Novo mesto	-	2	2	1	8
Straža	1	-	6	-	4
Podturn	-	-	2	3	1
Črmošnjice	-	2	3	-	4
Črnomelj	-	-	1	1	10
Trebnje	-	-	2	3	6
GG skupaj	1	4	16	8	33

To pomeni, da je od skupnega števila 62 udeležencev samo 29 ali 47 % opravilo testiranje, preostalih 33 udeležencev pa je pokazalo premalo znanja. Najboljša ocena je znašala 72,25 točk, najslabša pa 19,00 točk. Seveda je bil potem še vsak posameznik s strani upravitelja ocenjen po svojih sposobnostih, disciplini, odnosu do ljudi in iznajdljivosti s točkami od 1 - 16 tako, da bi maksimalna ocena znašala 100 točk.

Tako je torej izpadlo testiranje logarjev v soboto, dne 26. marca. Nekateri hudomušneži so dejali: "Tresla se je gora - rodila se je miš". Vendar stvari ne smemo jemati tako lagodno! Resno se moramo nad tem zamisliti in na vsakem koraku težiti za strokovnim izpopolnjevanjem. Naj pri tem veljata znana Leninova izreka: "Učiti se, učiti se in še enkrat učiti se. - Zrno znanosti zadene huje kot zrno iz puške".

ing. Jože Petrič

xXx

NEPRAVILNOSTI PRI SESTAVLJANJU PRIJAV IN VODENJU EVIDENCE O NEZGODAH PRI DELU

Za izboljšanje varnosti pri delu je zlasti pomembno izvajanje primernih preventivnih varstvenih ukrepov, s katerimi želimo odpraviti pogoje za nastanke nezgod.

Poleg aktivnih preventivnih varstvenih ukrepov, ki jih izvajamo na podlagi proučevanja delovnih mest s stališča faktorjev, ki vplivajo na varnost dela, so zelo pomembni tudi tako imenovani pasivni preventivni varstveni ukrepi, ki jih izvajamo na podlagi rezultatov analiz nezgod, ki so se že pripetile, z namenom, da bi enake in podobne nezgode v bodoče preprečili.

Osnovni pogoj za uspešno izvajanje pasivnih preventivnih varstvenih ukrepov je dobra evidenca nezgod.

V ta namen so bila v uradnem listu FLRJ - št. 5/59 objavljena obvezna navodila o sestavljanju prijav in vodenju evidence o nesrečah pri delu. Povzetke iz teh navodil vsebuje tudi naš pravilnik o HTV ukrepih pri delu in sicer v čl. 173 do 178, medtem ko so obveznosti odgovornih oseb v zvezi z nezgodami pri delu določene v IV. poglavju omenjenega pravilnika.

Dne 9. 6. 1964 so bila vsem poslovnim enotam dostavljena dodatna navodila za sestavljanje prijav o nezgodah pri delu. Poleg tega že nekaj let stalno opozarjamo na

nepravilnosti in pomanjkljivosti pri raziskovanju in ugotavljanju vzrokov nezgod, sestavljanju ter dostavljanju prijav o nezgodah.

Kljub navedenim ukrepom pa se še vedno dogajajo razne nepravilnosti, ki onemogočajo ugotavljanje dejanskega stanja varnosti pri delu v podjetju in uveljavljanje primernih preventivnih varstvenih ukrepov.

Nepravilnosti so sledeče:

1. Prijave o nezgodah pri delu so pogosto zelo površno in pomanjkljivo sestavljene. Iz marsikatere prijave ni razvidno, kje se je nezgoda pripetila (kolona 7), kako se je pripetila in do kakšne poškodbe je prišlo. Na zaključnem delu prijave ni podpisov oseb, ki so po pravilniku dolžne na mestu samem ugotavljati vzroke nezgode (delovodje) in dati podatke za sestavo prijave. Pogosto podpisujejo prijave v imenu vodje poslovne enote kar osebe, ki vodijo evidenco nezgod, kar seveda ni prav.
2. Odgovorni delovodje ne raziskujejo vedno vzrokov nezgod na mestu nezgode, ampak se zadovoljujejo z izjavami ponesrečenca in njegovih sodelavcev. S tem si ustvariyo zmotno, ali pa le površno predstavo o nezgodi in zato dajo za prijavo zmotne, oz. površne podatke. Dogaja se tudi, da delovodje sploh ne dajo podatkov za prijavo nezgode, zato izpolnijo na poslovnih enotah prijave kar na podlagi izjav ponesrečencev ali njihovih sodelavcev, včasih pa tudi le na podlagi izjav tretjih oseb, ki so slučajno izvedele nekaj splošnega o nezgodi. Razumljivo je, da so tako sestavljene prijave lahko zmotne, redno pa površne in da je v koloni 15 skoraj vedno vpisan kot vzrok nezgode "nesrečen slučaj", nepazljivost in podobno, kakor da bi bile vse nezgode posledica slučajev, ne pa n.pr. posledica nepravilne tehnike dela, neznanja, nespretnosti, nevarnejšega načina dela z namenom, da bi delo prej opravil, neuporaba varstvenih sredstev, neupoštevanje splošno priznanih pravil za varnost dela, vpliv alkohola in podobno.

Če delovodje nezgod ne raziskujejo, je s tem podana tudi možnost, da se marsikatere nezgoda izven dela prizna kot nezgodo pri delu. Pri tem pa je še posebno možna zloraba na račun nezgode na poti na delo, ali na poti iz dela.

3. Dogaja se, da poslovne enote sestavljajo prijave o nezgodah šele čez nekaj dni, ali celo tednov po nezgodi, čeprav je treba prijavo sestaviti v 24 urah po nezgodi oz. v 24 urah, ko se zanjo izve. To je opravičljivo le za primere, pri katerih se posledica nezgode pokaže šele čez nekaj časa (n.pr. zastrupitve kot posledica zbodljajev), ne pa za primere, ko delavec takoj po nezgodi izostane z dela. V takih primerih se vsiljujejo vprašanja, kako je mogoče, da se je šele čez toliko časa ugotovilo, da se je nekdo ponesrečil. Možnosti je več. Ali gre za slabo evidenco zaposlenih ali je toleranca glede izostankov z dela taka, da lahko nekdo izostaja z dela ne, da bi obvestil nadrejeno osebo, ki je zato prepričana, da si je ta in ta pač privoščil dopust, ali pa je izostanek z dela posledica nezgode pri delu, o čemer pa delovodja sploh ni bil, ali pa je bil napačno obveščen. Možno je tudi, da se je pripetila nezgoda izven dela. Ponesrečenec ni o tem nikogar obvestil in ker se zanj tudi nihče ni zanimal, je čez čas, ko je dejstva težje ugotavljati, prikazal nezgodo kot nezgodo pri delu.

Razumljivo je, da takih primerov ne bi smelo biti. Delovodja mora vedno vedeti, kje so delavci in kaj delajo. Če pa ne ve, je dolžan to ugotoviti.

4. Sestavljeno je bilo nekaj prijav o nezgodah pri delu, čeprav gre za nezgode izven dela.

Nekaj primerov:

- Nose Stane, skladišče Straža je dne 8. 1. 1965 ob osmih zvečer padel s kolesom na poti z dela. Ugotovljeno je, da je bil pred tem v gostilni, o vmesnem postanku pa priča tudi pozna januarska ura.
- Ajdišek Martin, skladiščni delavec GO Novo mesto je dne 8. 1. 1964 ob 19.30 padel na poti domov. Pot je imela prav gotovo "ovinke".
- Hudorovac Andrej, GO Črnomelj je na plačilni dan, dne 9. 7. 1965 nakupoval po Črnomlju živila, nato pa se je z vozom vračal v Srednjo vas. Spotoma se je konj splašil, prevrnil voz in imenovanega

- Ševo Simo, GO Črnomelj, je v soboto dne 1. 8. 1964 ob 20. uri padel s kolesa na poti v Črnomelj, kamor je šel nabavljati hrano.
- Ribič Karel, GO Trebnje je dne 5. 3. 1964 ob 18. uri, ko se je vrnil z dela domov padel z lestve, ko je hotel skozi verando priti v zaklenjeno stanovanje.

Za nezgodo na poti na delo, ali na poti z dela se lahko upošteva le pot brez "ovinkov", ki peljejo v gostilno, trgovino ali podobno. Upošteva se lahko le čas, ki je potreben za tako pot peš, če ni primernega prevoznega sredstva, oziroma čas, ki je potreben za pot s primer-
nim prevoznim sredstvom, seveda prav tako brez postan-
kov oz. vmesnih opravkov.

Neorganizirane nabave hrane (kadar nabavljalec ni plačan za tako delo) se ne more šteti za opredek v zvezi z de-
lom.

Za pot z dela domov se šteje najkrajša pot z delovišča do doma, v kar pa ni všteto nikakršno "plezanje po hi-
ši", ali podobne pripetije. Zato "trebanjski" primer ne moremo smatrati za nezgodo pri delu.

5. Nekatere poslovne enote še vedno neredno dostavljajo izvod prijave o nezgodah pri delu varnostni službi podjetja, čeprav bi jih morali dostavljati takoj po sestavi.

Tako smo na primer pred nekaj dnevi (20. aprila) prejeli z gozdnega obrata Straža 5 prijav o nezgodah pri delu, ki so se pripetile: 18. 2., 21. 2., 28. 2., 8. 3. in 11. 3. Prvi dve smo prejeli 2 meseca po nez-
godi, zadnjo pa 39 dni po nezgodi. Pri tem je zanimivo, da je bil obrat Straža na nerednost z dopisom opozor-
jen že dne 19. 6. 1964, da je bil dne 3. 12. 1964 z dopisom opominjen in da se sedaj nerednost še ved-
no nadaljuje.

Ugotovili smo tudi nekaj primerov, da obrati prijav sploh niso dostavili varnostni službi podjetja. Z dopisom obrata Črmošnjice smo bili obveščani, da so bile v letu 1964 sestavljene tudi 4 prijave o nez-
godah za katere pa prijav nismo prejeli (Smolič Slavko, Kovačič Joža, Mujkanovič Aziz in Hudorovac Eda). Iz gozdnega obrata Trebnje ni bila dostavljena

prijava nezgode za Ostanek Antona od preteklega leta, iz obrata Novo mesto pa prijave za Brajdič Antonijo in Boltez Antona iz leta 1964 ter prijava za Zoran Alojza iz preteklega leta. Verjetno je še nekaj takih primerov, za katere še ne vemo, ker kljub številnim urgencam nekateri obrati še niso odgovorili na tozadevni dopis z dne 11. 2. 1966.

6. Ugotovili smo, da so zdravniki v nekaterih primerih brez prijave poslovne enote o nezgodi pri delu klasificirali nezgode izven dela kot nezgode pri delu. Pri tem so se oprli le na izjavo ponesrečenca. Poslovne enote na to niso reagirale, čeprav so dobile o tem podatke in so se kar sprijaznile s 100 % nadomestilom osebnega dohodka ponesrečencu. Ali nam je to res vseeno?

V takih primerih se je treba z zdravnikom takoj pogovoriti in stvar razčistiti.

Iz prikazanih nepravilnosti in pomanjkljivosti, ki nastopajo pri raziskovanju in ugotavljanju vzrokov nezgod, sestavljanju in dostavljanju prijav o nezgodah se vidi, da gre pravzaprav za drobne, vendar potrebne stvari, ki jih ni veliko in so tako razdeljene, da za posameznika ne predstavljajo nekega izrednega bremena. Kaj pa pomeni za cel obrat, če ima letno opravka z 10., 15. ali 20. nezgodami? Zato ni opravičila za površnost, nerednost oz. nediscipliniranost.

Družba v splošno in našo korist zahteva, da se delo opravlja varno, da se zboljšuje stanje varnosti pri delu, s tem pa tudi produktivnost dela in družbeni standard. Če nismo kratkovidni in se s tem strinjamo, zakaj potem kljub tolikim "prošnjam" tak malomaren odnos do stvari, ki imajo zgolj pozitivne cilje?

Delaj - varno!

Bogo Špiletič

xXx

NAJDEBELEJŠE DREVO NA GOZDNEM OBRATU S T R A Ž A

V 5. številki "Dolenjskega gozdarja" sem med drugim prebral tudi poziv, naj poiščemo na svojem področju najvišje drevo. Pričakoval sem, da se bo kdo oglasil v eni izmed naslednjih številčk in napisal o kakšnem izrednem primerku. Ker pa do danes še nisem zasledil kaj takega, bom skušal z nekaj skromnimi vrsticami opisati tak primer pri nas, na gozdnem obratu Straža. Prepričan sem, da takoimenovana "Kraljica Sv. Petra", zasluži, da ji odmerimo skromen prostor v našem glasilu. Starejšim gozdarjem in delavcem na tem področju je dobro poznana ta, v prsni višini 175 cm debela jelka. Njen obseg pa meri 550 cm. Nahaja se, oz. raste v revirju Soteska - odd. 29/d. Njena višina je le 32,5 m, to pa zaradi tega, ker ji manjka velik del krošnje z vrhom. Kdaj je ta jelka izgubila vrh, nam ni točno znano. Po pripovedovanju starih gozdnih delavcev, je to moralo biti pred kakimi 35 - 40 leti. Prav tako nam ni znana njena starost.

Mogoče je med drugim zanimivo tudi dejstvo, da je bil pred nedavnim (še pred drugo svetovno vojno) na tem predelu majhen pragozd. Takratni lastnik - grof Auersperg ni baje nič sekal na tem delu. Gotovo je hotel s tem ohraniti prvotno podobo tamkajšnjega gozda.

Šele po drugi svetovni vojni so tu začeli sekati in sicer najprej le slučajne pripadke (sušice), kasneje pa so šli tudi v prebiralno sečnjo. To pa je bilo tudi dovolj, da je gozd popolnoma spremenil svojo prvotno sliko in s tem izgubil status pragozda.

Le golo naključje je hotelo, da je ta jelka ostala do danes. Zanimivo je, da je bila že večkrat obsojena na posek, ker pa delovna skupina, ki bi jo morala posekati ni imela tako dolge ročne žage, ki je bilo zopet podaljšano življenje za nekaj let. Seveda se je potem takratni upravitelj celo norčeval iz te skupine, češ, da se je ne upajo posekati in da bo moral dobiti nalašč zato drugo delovno skupino.

Ni še dolgo, ko so prvič zaropotale motorne žage na Sv. Petru in spet je le za las ušla smrti, saj je že "padla komanda", da jo je treba posekati, ker ima suh vrh in je že dovolj "zrela".

Toda tudi takrat jo je rešila njena debelina, ki ne dopusti, da bi se ji kdo približal in jo hotel premagati z mrzlim jeklom. Tako še danes živi in kljubuje vsem, ki ji strežejo po življenju (človek in narava). To je "kraljica Sv. Petra", ki je najdebelejše drevo na gozdnem obratu Straža.

Čibej Franc

xXx

MEHURNA RJA NA ZELENEM BORU -- SMRTNI SOVRAŽNIK NASADOV
ZELENEGA BORA NA DOLENJSKEM

Širom ožje Dolenjske, zlasti pa še onstran Gorjancev - v Beli krajini, so bile v zadnjih letih zasajene precej velike površine z zelenim borom. Ta drevesna vrsta je zaradi hitrega priraščanja in zaradi skromnih zahtev v pogledu tal, za gozdarstvo zelo zanimiva. Zakisana in degradirana tla belokranjskih steljnikov in druga podobna rastišča, ki jih je na Dolenjskem dovolj in na katerih razen praproti in redke breze ne raste ničesar, bi lahko v razmeroma kratkem času dajala velik hektarski donos v obliki dragocene lesne surovine, za katero je znano, da je naši lesni in papirni industriji vedno bolj primanjkuje. Računa se, da bi pri intenzivnem gojenju (startno gnojenje, okopavanje z dognojevanjem) v približno 30 letih na vsakem hektaru pridelali okrog 450 m³ lesa, kar bi za celotno naše gospodarstvo predstavljalo neprecenljivo vrednost. Če upoštevamo dejstvo, da doslej te površine praktično niso dajale nobene vrednosti in da je zeleni bor zaradi že omenjenih lastnosti najbolj primerna drevesna vrsta za melioracijo teh tal, potem vrednost proizvodnje lesa še toliko bolj poraste.

Na področju občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje je okrog 12.000 ha degradiranih površin (belokranjski steljniki, z grmovjem zarasle vaške gmajne in kočevske košenice), katere bi bilo potrebno zasaditi z gozdnim drevjem in jih na ta način meliorirati. Gozdno gospodarstvo Novo mesto ima v ta namen že izdelane ustrezne dolgoročne regionalne načrte, ki predvidevajo postopno osvajanje teh površin. Med drevesnimi vrstami, ki so predvidene za premeno zavzema zeleni bor najvidnejše mesto, kar je z ozirom na rastiščne pogoje tudi razumljivo.

V zadnjih petih letih je bilo na področju štirih dolenjskih občin osnovanih že 1.000 ha intenzivnih in okrog 600 ha navadnih nasadov iglavcev. Na tej površini je zeleni bor zastopan s približno 40 %, kar predstavlja okrog 640 ha. Posamezni objekti kot so Žerjav in pri Brusnicah, Dobravice pri Metliki, Mlake pri Gradacu, Bojanci pri Vinici, Lokve pri Črnomlju, Smerjak pri Dvoru, Selska gmajna pri Mirni in še nekateri manjši nasadi, raztreseni po celem področju, so zasajeni v glavnem z zelenim borom, ker druga drevesna vrsta na tako kislih tleh pač ne bi mogla uspevati. Kolikšno vrednost ti nasadi predstavljajo, si lažje predstavljamo, če vemo, da znašajo danes stroški osnovanja okrog 5.400 N din po hektaru in da je treba potem še najmanj 4 leta nasade negovati (obžetje, čiščenje, dognojevanje), kar zahteva seveda še dodatne stroške. Z ozirom na precejšno proizvodnjo lesa v kratkem času so tako visoke investicije vsekakor rentabilne. Tega se gozdno gospodarstvo Novo mesto v polni meri zaveda, kar dokazujejo že doseženi rezultati in perspektivni plan. Za ilustracijo naj navedem, da je bilo v letu 1965 zasajenih v obeh sektorjih lastništva 165 ha površin na klasičen (navaden) način in 214 ha intenzivnih nasadov iglavcev. Od skupno 379 hektarov osnovanih površin je bil zeleni bor med ostalimi drevesnimi vrstami zastopan z 12 %. Plan za leto 1966 predvideva osnovanje 530 ha obeh vrst nasadov, kjer bo zeleni bor zastopan s takim, če ne celo s še večjim procentom.

Prav bi bilo, da bi se s tem v zvezi dotaknil vprašanja potrebnih sredstev, za katere je znano, da jih gozdarstvo na Dolenjskem ustvari premalo za tako obsežna biološka vlaganja v degradirane gozdove in bi zato potrebovalo sredstva v obliki kreditov od drugod, toda moj namen je, da se v pričujočem sestavku dotaknem nič manj, če ne še bolj perečega vprašanja, to je nevarnosti, ki preti zelenemu boru na Dolenjskem od glivične bolezni mehurne rje, ki se v strokovnem izrazoslovju imenuje *Cronartium ribicola*. Ta nevarna bolezen (nekateri jo imenujejo tudi ribezova rja ali rak na zelenem boru) je bila v drugi polovici prejšnjega stoletja prenešana iz Vzhodne Azije v Evropo, od tu pa v začetku tega stoletja v Severno Ameriko (ZDA in Kanada), kjer je bilo uničenih ali pa je ogroženih na milijone hektarov gozdov zelenega bora.

Glivica *Cronartium ribicola* napada drevesa zelenega bora vseh starosti, za njen razvoj pa sta potrebna dva gostitelja in sicer poleg zelenega bora še vse vrste ribeza, med katerimi je najobčutljivejši črni ribez. Bore okužijo v poznem poletju na najmlajših iglicah posebne spore, ki po vetru dospejo z ribeza v oddaljenosti do 1,5 km. Jeseni se na okuženih iglicah pojavijo rumene pegice, ki se prihodnje leto povečajo v rumene trakove. Micelij glive preraste iz iglic v poganjke, ki nabreknejo in porumenijo. Po 2 - 5 letih se veje in stebelce, do kamor je okužba prišla, še bolj odebelijo, na pomlad naslednjega leta pa se na obolelih vejah in stebelcu pokažejo do 10 mm dolge rumene vrečice (mehurji), ki vsebujejo rumen prah (zopet neke vrste spor). Ta prah ali spore raznaša veter tudi preko 100 km daleč in kjer naletijo na ribez, ga okužijo skozi listne reže. Že po 1 - 3 tednih se na listih ribeza na zgornji strani pokažejo rumene pege, na spodnji strani listov pa rumene bucikam podobna ležišča trosov, ki okužijo ribez na krajše razdalje. Proti koncu poletja se razvijejo na ribezu ponovno tiste vrste spor, ki z vetrom dospejo na borove iglice v bližini in jih okužijo. Tako se ciklus razvoja glivice prične znova.

Ta, na prvi pogled nedolžna glivica, povzroči na mlajšem drevju zelenega bora, da se posuši že v 1 - 2 letih, starejša drevesa pa hirajo nekoliko dalj časa, dokler končno tudi popolnoma ne propadejo. Ker mora imeti glivica za svoj razvoj dva gostitelja, je potrebno enega izključiti, kar pomeni, da je treba enega ali drugega temeljito škropiti večkrat na leto z ustreznimi kemičnimi preparati, ali pa enega od njih uničiti. V našem primeru je jasno, da bi moral biti na Dolenjskem obsojen ribez, kajti zelenega bora, vsled velikih površin ni mogoče niti škropiti niti uničiti.

Na področju občine Trebnje so se prvi primeri mehurne rje pojavili na nasadu pri Hrastovici že v letu 1965, vendar je bilo okuženih le nekaj drevesc zelenega bora, ki so bila takoj odstranjena in požgana. Pri temeljitem pregledu nasadov zelenega bora letos spomladi smo ugotovili, da je okužba zajela nasade v okolici Mirne, Šentruperta in Mokronoga. V tem predelu je 52 ha nasadov zelenega bora, bolezen z najrazličnejšimi intenzitetami pa je bilo opaziti na 28 ha nasadov. Najbolj so okuženi nasadi v okolici Mokronoga, kjer je ponekod intenziteta tudi 40 %.

Seveda so v tem predelu tudi nasadi črnega ribeza. Omeniti je treba nasad na Homu v velikosti 5 arov, ki je povzročil okužbo v okolici Šentruperta. Nasad seveda ni negovan. Glavni krivec okužbe v okolici Mokronoga je 20 arov velik nasad ribeza pri Mokronogu. V tem primeru gre le za manjše nasade ali celo za posamezne grmičke ribeza, ki ga imajo posamezni kmetje zasajene na vrtilčkih okrog svojih hiš. Taki grmički so seveda prav tako nevarni kakor večji nasadi. Slednjih pa je na žalost precej v sosednjih občinah Litija (KZ Gabrovka - Dole) in Sevnica (KZ Sevnica), ki se nahajajo v neposredni bližini nasadov zelenega bora.

Tako je torej za zeleni bor katastrofalna bolezen že pokazala kaj zmore na trebanjskem koncu. Vsa okužena drevesca je bilo treba takoj uničiti, ker bi se sicer sama kmalu posušila, poleg tega pa bi predstavljala nevarnost nadaljne okužbe. Kaj pa v Beli krajini in drugod? Tam je največ nasadov zelenega bora. Pri temeljitem pregledu je bil letos spomladi odkrit samo en primer "rumene kuge" v nasadu na Mlakah. Velika verjetnost je, da v bodoče ne bo to osamljen primer. Taka trditev je podkrepljena z dejstvom, da imajo tudi v Beli krajini ljudje na svojih vrtilčkih posamezne grmičke ribeza. In še celo več! V vasi Dolnje Dobravice je leta 1964 Žugelj Jože zasadil 0,58 ha črnega ribeza, ki se nahaja tako rekoč sredi nasadov zelenega bora.

Odveč bi bilo razglablјati o tem kaj je pri nas na Dolenjskem bolj ekonomsko utemeljeno: ali črni ribez ali zeleni bor. Upam, da v uvodu navedene številke že same dovolj zgovorno pričajo o utemeljenosti nasadov zelenega bora. In kaj storiti? Drugega nam ne preostane, kakor napovedati ribezu vojno in ga iztrebiti do zadnjega grmička. Toda kdo naj to stori? Najučinkovitejši ukrep bi bila rajonizacija celotne Slovenije, kjer naj bi bilo točno določeno, v katerih predelih oziroma občinah se sme gojiti črni ribez in kje zeleni bor. Tudi prizadete občinske skupščine bi morale čim prej sprejeti ustrezne odloke. Vsako odlašanje bi utegnilo povzročiti katastrofo, ki bo imela usodne posledice za gozdarstvo na Dolenjskem.

ing. Jože Petrič

PRAGOZD V PEČKAH

Mnogim bralcem Dolenjskega gozdarja verjetno še ni poznano, da je v revirju Soteska, oddelek 37 izločen kot pragozd bukve in jelke, kot edini te vrste v Sloveniji. Zato bom bralce našega lista v kratkem seznanil s splošnimi podatki, kakor tudi z glavnimi značilnostmi tega pragozdnega tipa.

Pragozdov se je v Evropi ohranilo zelo malo, to pa predvsem zato, ker je potrošnja lesa rasla iz leta v leto. Največ pragozdov se je ohranilo na Poljskem, nekaj ostankov je še na Češkem, v Romuniji, na Finskem in Norveškem. Tudi Jugoslavija ima nekaj pragozdov v Bosni (okoli 50.000 ha), manjši ostanki pa so še v Hrvatski, Črni gori in Sloveniji. V Sloveniji so pragozdovi na Pohorju, Rogu, Gorjancih in kot največji na Pečkah, ki meri 60 ha.

Pragozd je nastal pod vplivom klime kot končni člen gozdne vegetacije, na katerega človek ni vplival. Zato jih moramo varovati, ker služijo nam in bodočim generacijam za proučevanje prirodnih zakonitosti, ki jih nato uporabimo za pravilno gospodarjenje v gospodarskem gozdu.

Za pragozd je v začetku prevladovalo mnenje, da ima prebiralno zgradbo in so ga zato identificirali s prebiralnim gozdom. Poznejša proučevanja so pokazala, da pragozd nima nič skupnega s prebiralnim gozdom. Sestoji so enomerni a različno stari (ne enodobni). Ker drevesne vrste dosežejo veliko starost, pride do izenačevanja tako, da so v določenih razvojnih fazah drevesa več ali manj enako debela. Povsod se lahko najde cela vrsta prehodov, ki nam lepo pokažejo vso dinamiko, ki jo v klasičnem prebiralnem gozdu ni mogoče opaziti. Potrebno je poudariti, da v pragozdu vse teče, konstanta je le sprememba. Važna je ugotovitev, da lahko opazujemo določena nihanja okoli ravnotežja in čim se razvoj približa temu ravnotežju, sledijo protiudarci, ki zgradbo razrušijo. Tem protiudarcem zopet sledi nov razvoj in nova nihanja, kar nam lepo pokaže, da je sestoj v pragozdni obliki

nekaj enkratnega in se isti sestoj nikdar več ne pojavi. Vsak sestoj ustvarja novo okolje, vsaka generacija živi pod novimi pogoji in zato ni pričakovati ponavljanja istih sestojev. Zaradi teh značilnosti ne moremo prebiralnega gozda primerjati s pragozdom, ker se v prebiralnem gozdu teži k neki konstantnosti (v trajnih časovnih razmakih ni bistvenih sprememb). Kratka analiza nam bo pragozd še bolj približala in nam pokazala njegovo važnost za uspešno gospodarjenje v gospodarskem gozdu.

V pragozdu ločimo tri razvojne faze:

1. Inicialna razvojna faza.
2. Optimalna razvojna faza.
3. Terminalna razvojna faza.
 - a/ faza staranja
 - b/ faza raspadanja

Značilno za optimalno razvojno fazo je, da so osebki v največjem zagonu, dajejo velike lesne zaloge in velike prirastke. Sestoji v tej fazi so zelo odporni proti zunanjim vplivom in tudi škodljivci jih ne napadajo. Zarast in sklep krošenj sta izredno visoka. Značilno je, da traja ta faza najdlje (od 200 - 400 let) in tu ni pomlajevanja.

Terminalna razvojna faza:

- a/ Faza staranja: sestoji izgubljuje na svoji vitalnosti in osebki začno hirati. V tej fazi se pojavi močan zunanji vpliv zlasti napad škodljivcev. Prirastek se zmanjšuje, krošnje začno propadati in počasi preide pragozd v naslednjo fazo.
- b/ Faza raspadanja: osebki so manj stabilni in se začno rušiti. Nastopijo še novi faktorji kot so veter, sneg, ki zgradbo razrušijo in skrbe za prostor novo nastajajoči generaciji. Faza staranja je zelo različna in traja lahko od 100 - 350 let.
3. Inicialna faza je začetek nove generacije. Značilna je izredna pestrost, saj se osebki poskušajo uveljaviti na najrazličnejše načine. Zato opazimo polno prehodov. V tej fazi se nakopičijo ogromne količine semena, ostanejo pa le posamezne skupine.

Tu odigra glavno vlogo okolje (svetlobni pogoji), zato je ta faza stopničasto grajena. Poznamo različne oblike inicialne faze kot n.pr.:

1. oblika, ko sestoj postopoma propada
2. ob raznih katastrofah
3. ob izredno počasni optimalni fazi
4. oblika, ko ne pride do razvoja optimalne faze, temveč se sestoji razvijajo samo v inicialni fazi (na zgornji gozdni meji).

Za pragozd v Pečkah je značilno, da so zastopane vse faze razvoja. Najbolj razvita je optimalna razvojna faza, ki traja nekako 200 let - in je razširjena na več mestih. Inicialna razvojna faza je labilna in se razvija v zaščiti starejših dreves. Tam kjer je terminalna faza najmočnejša se zlasti pojavlja v skupinah bukev, ki je v mladosti bolj vitalna od jelke. Zaradi večje vitalnosti bukve se jelka pojavlja po celi površini, razen tam kjer je sestoj močno sklenjen in osebniki bukve nimajo dovolj svetlobe za razvoj. Zato je za razvoj jelke v pragozdu na Pečkah značilna doba čakanja, katere pa bukev nima. Jelka je sposobna čakati tudi do 120 let. Tipičen primer je bila najstarejša 320 let stara jelka, ki je v 125 letih čakanja dosegla višino 4 m in debelino 5,3 cm. Teh lastnosti bukev nima, zato v mladosti jelko močno prekaša po višinski rasti (nekako do starosti 200 let), nato pa jo jelka prehití in doseže v povprečju 4 - 5 m večje višine. Vendar v primeru, da ima jelka ugodne svetlobne razmere prekosi bukev v višini že pri 30 letih.

Pragozd v Pečkah obsega 60 ha površine in leži na kottanjastem in valovitem pobočju z nadmorsko višino okoli 900 m. Geološka podlaga je alpska jura - apnenec. Tla so srednje globoka peščena ilovica precej skalovita, vendar zelo bogata s hranilnimi snovmi, kar omogoča zelo bujno rast gozdnemu drevju. Gozd ima enomerno strukturo. Zastopani sta jelka in bukev, primešane pa so tudi druge drevesne vrste. Lesna zaloga je zelo velika, saj znaša 647 m³ na ha, od tega 334 m³ iglavcev in 313 m³ listavcev. Letni prirastek je cenjen na 4,17 m³ iglavcev in 5,20 m³ listavcev. Ti podatki nam kažejo, da je gozd zelo dobro ohranjen, da so mu povojne sečnje prizanesle in to predvsem zaradi težkih

spravičnih pogojev. Tudi komunikacijske razmere so bile zelo slabe in sta se šele v zadnjih letih dogradili dve cesti, ki sta odprli nižje ležeče oddelke. Vsa poseganja so v pragozdu strogo prepovedana, saj narava sama vrši selekcijo in gospodarijo neizprosni zakoni narave.

ing. Adolf Štor

xXx

RAZPIS NAGRAD ZA NAJVIŠJE IN NAJDEBELEJŠE DREVO

V decembrski številki iz lanskega leta je bil podan predlog, da bi na našem območju poiskali najvišje in najdebelejše drevo. Doslej je uredništvo prejelo samo prispevek o "Kraljici Sv. Petra", ki ga je poslal tov. Čibej iz GO Straža in katerega objavljamo v pričujoči številki.

Z namenom, da bi zares poiskali najvišje in najdebelejše drevo, se je uredništvo odločilo, da bo podelilo tistemu, ki bo tako drevo našel nagrado. Štiri nagrade, katerih višina znaša po 3.000 S din so sledeče:

1. Za najvišje drevo iglavcev.
2. Za najvišje drevo listavcev.
3. Za najdebelejše drevo iglavcev.
4. Za najdebelejše drevo listavcev.

Višine morajo biti izmerjene s preciznim višinomerom, poleg premera v prsni višini pa mora biti izmerjen tudi obseg. Za vsako drevo navedeno v točkah 1 - 4 morajo biti seveda izmerjeni vsi podatki in točno navedena lokacija, kje se nahaja.

Podatke o najvišjih in najdebelejših drevesih pošljite na naslov "Uredništvo Dolenjskega gozdarja, Novo mesto, Gubčeva 15" najkasneje do 20. junija letos. Rezultati bodo objavljeni v eni prihodnjih števil, tistim pa, ki bodo taka drevesa našli pa bodo razdeljene nagrade.

Uredniški odbor

xXx

TESTIRANJE KNJIGOVODSKEGA KADRA

S sprejetjem in uveljavljanjem poslovnika v praksi se postavlja pred knjigovodski kader dokaj zahtevne naloge, ki terjajo od ljudi zaposlenih na tem področju določeno strokovno in splošno znanje. Da bi se objektivno ugotovil nivo znanja tega kadra, je bilo izvedeno 23. aprila v prostorih ekonomske srednje šole v Novem mestu testiranje knjigovodskega kadra gozdnih obratov, odpremnih in maloprodajnih skladišč ter uprave podjetja. Testiranja so se udeležili vsi tisti, ki nimajo ustrezne strokovne izobrazbe. Skupno se je udeležilo testiranja 22 zaposlenih na tem področju, od tega:

- obratovnih knjigovodij gozdnih obratov	6
- obratovnih knjigovodij skladišč	2
- " " obrata za gozd.načrt.	1
- blagajnikov obratov	9
- " uprave	1
- finančnih knjigovodij	2
- saldakontist	1

Test je obsegal dva dela: splošni in posebni del. V splošnem delu so bila postavljena vprašanja, ki so obsegala predvsem splošno znanje iz administracije, knjigovodstva, matematike in upravljanja. Posebni del je obsegal praktične naloge, ki se dnevno rešujejo na posameznih delovnih mestih. Zato je bil ta del testa

razdeljen po delovnih mestih tako, da so imeli obratovni knjigovodje, blagajniki, finančni knjigovodje, saldakonti in blagajnik uprave poseben test, ki je vseboval naloge iz njihovega področja. Za pravilno reševanje postavljenih nalog v testu je bilo potrebno imeti minimalno strokovno in splošno znanje, ki se lahko zahteva od knjigovodskega kadra.

Komisija je ocenjevala pravilnost odgovorov tako, da je bilo možno doseči za vse pravilne odgovore skupaj 100 točk, od tega je odpadlo na splošni del testa 34 in na posebni del 66 točk. Večjo težino posebnemu delu testa je komisija prisodila zato, ker je ta del testa obsegal del vsakodnevnega dela posameznega delovnega mesta in bi ga zato morali v popolnosti obvladati. Rezultati testa so dokaj neugodni in so opozorili predvsem na naslednje:

1. da precejšnje število ljudi, ki zasedajo delovna mesta v knjigovodstvu in nimajo ustrezne izobrazbe, še daleč ne odgovarjajo zahtevam, katere pred njih postavlja delovno mesto,
2. da velika večina ljudi v knjigovodstvu opravlja svoje delo mehanično ne da bi poznali bistvo in smisel dela, ki ga opravljajo in
3. da je njihovo delo nekvalitetno in da se porabi veliko preveč časa za izvrševanje določenega dela, kot pa je v resnici potrebno. To pa ima za posledico, da so podatki, ki jih posreduje knjigovodska služba neažurni in pogosto prikazujejo nepravilno dejansko stanje. Zato je tudi ukrepanje na osnovi takih podatkov in ugotavljanje uspešnosti poslovanja posameznih delovnih enot pogostokrat povsem nemogoče.

Če test ocenimo z ozirom na število doseženih točk in upoštevamo, da je test z uspehom opravil vsak tisti, ki je dosegel vsaj 53 % možnih točk, je slika uspeha testiranja naslednja:

	število	št. udelež.	
	udeležencev	ki je uspešno	%
		opravilo test	
Skupaj udelež.	22	8	36

Odstotek skupaj danih pravilnih odgovorov je naslednji:

delovno mesto	splošni test v %	posebni test v %	Skupaj v %
obrat. knjigovod.	37	50	42
blagajniki	40	57	51
Finanč.knjig. in saldakonti	42	43	42,6
Skupaj	39	52	48

Doseženi rezultati testiranja knjigovodskega kadra so resno opozorilo, da je nujno potrebno dvigniti strokovnost zaposlenih na tem področju, ker sedanje stanje onemogoča vsako uvajanje novih rentabilnejših metod poslovanja.

Stanko Škufca

xXx

Nadaljevanje in konec

VTISI S STROKOVNE EKSKURZIJE DIT-a PO ZAMEJSTVU

Mislím, da je bilo okoli 10^h ko smo zapustili mesto kanalov in gondol. S tov. Markovičem sva zasedla nove sedeže, ki so bili nama dodeljeni za tretji, zadnji dan ekskurzije. Na vrsti je bil še ogled topoloških nasadov v S. Martinu in tovarne celuloze "Torreviscisa". Kot prejšnja dva dni se je tudi tega dne nadaljevala dirka s časom. Poleg tega, kot zanalašč San. Martina, kjer je bil predviden ogled nikakor ni hotelo biti. Med iskanjem prave poti smo opazovali posledice nedavne hude poplave. Reke so prestopile bregove. Nekateré hiše so bile tudi do dveh

metrov v vodi, kot se je videlo po črti na stenah, ki jo je pustil vodostoj. Seveda je bilo veliko škode tudi na polju.

Končno smo le prispeli na pravi cilj. Nekaj minut po našem prihodu sta prišla pred vasko gostilno, kjer smo ustavili, tudi lastnik topolovih nasadov in ing. Šebenik iz Nove Gorice. Organizatorji naše ekskurzije so se namreč obrnili na ing. Šebenika s prošnjo, da nam svetuje, kaj bi si bilo vredno ogledati. Imenovani se ukvarja z vzgojo topolov in je zaradi bližine meje v stalnih stikih z italijanskimi gojitelji. No in rezultat tega je bil, da je celo sam prišel nem. Obenem nam je bil tudi za dobrega prevajalca, tako, da smo lahko izvedeli vso problematiko okoli vzgoje topolov.

Lastnik nasadov je bil doktor, katerega priimek sem pozabil. Sicer pa to ni pomembno. Zanimivo je bilo to, da je bil to srednje situiran zasebnik, ki je zmogel toliko sredstev za drago investicijo, ki se mu je pa zelo hitro obrestovala. Pri nas toliko sredstev za intenzivne nasade premorejo samo gospodarske organizacije. Vsega zemljišča posajenega s topoli je imel 30 ha. Nasadi so bili raznih starosti od komaj osnovanega do starosti 8 let, kolikor traja tudi obhodnja. Razlika med njimi je očitna, posebno med 7 in 8 let stari. Drevesa so bila sajena v razdalji 5 x 6 metrov. Prvi dve leti je imel med vrstami topole posajene poljščine, predvsem koruzo. Ves sadilveni material je bil vzgojen v lastnem matičnjaku. Kontrolo nad sadilvenim materialom stalno vrši državni inštitut.

Čeprav po poklicu ni bil specialist za topole, je ta zasebnik tekom let prišel do mnogih lastnih izkušenj. V začetku je sadil topole 2/3 z obrezanimi vejami in koreninami v strojno izkopane jame. Tako to delajo povsod. Zaradi pomanjkanja časa pa se je pred leti v stiski odločil za sledeči poskus. Vsem sadikam je odsekal spodnji del s koreninami in tako pripravljene sadike (dejansko 4 metrske topolove palice) zapilčil v zemljo. Poskus je uspel, kajti "palice" so se prijele in normalno rasle naprej. Seveda pa je to zasluga izredno mehkih in svetlih tal. Pri preskakovanju jarkov smo naprimer prav čutili kako se tla zatresla. Nam ta zadeva z odsekanimi koreninami nikakor ni hotela v

glavo. Tov. ing. Šebenik je v šali dejal, da se na teh tleh vse prime. Celo mi bi pognali korenine če bi dolgo stali na enem mestu. Dejansko imajo tista tla v optimumu vse kar zahteva topol. Od talne vode v globini 60 cm, mineralnih snovi in ustreznega PH.

Proizvajalec topolovine proda tovarni ves les na stoječem. Sečnja in spravilo sta stvar kupca, ki mora tudi pospraviti in urediti sečišče. Sicer pa koristno uporabijo vso vejevino od 5 cm naprej. Topolovina se prodaja po teži, zato ni važna kvaliteta. Prav zaradi tega je za vsakega proizvajalca važno, da goji tiste klone, ki imajo večjo specifično težo in seveda tudi ugodne letne prirastke. Vsakomur je tudi jasno, kdaj naj da prednost klonu, ki ima večji prirastek in kdaj tistemu z večjo specifično težo. Vse to imajo točno izračunano. Mnogo novega in poučnega smo še izvedeli tako o dognojevanju, specifičnih težah posameznih klonov, prodajni ceni in hektarskih donosih. Na žalost pa sem listič na katerega sem vse to beležil izgubil in ne bi rad z navajanjem morda netočnih podatkov učil krivo vero.

Na neki tabli ob poti smo opazili napis, da je tu zasebno lovišče. To je naša lovca ing. Pavca in tov. Beleta spodbudilo, da sta se s pomočjo posrednika spustila še v debato okoli lova. Čudno se sliši, toda res je imel doktor na komaj 30 ha površine svoje lovišče.

Poleg topolovih nasadov smo si ogledali še matičnjak za vzgojo sadik iz potaknjencev. Poplava je tu napravila največ škode in mnogo visokih sadik je bilo poleglih. Pokazali so nam tudi posebno kemično pasto s katero zamašijo vhode kanalčkov v lesu in se tako borijo proti raznim škodljivcem, predvsem topolovim roginom.

Mnogo nam je hotel prijazni doktor še pokazati, a na žalost nismo imeli več časa. Kakšno uro smo morali rezervirati tudi za Trst, bilo pa je tudi že pozno popoldne. Mimogrede smo se ustavili še v neki zasebni graščini. Seznanili smo se z lastnikom - grofom, doktorjevim prijateljem, vnetim lovcem in obiskovalcem naših krajev. Dvorec, ki je zgodovinskega pomena je pričel

že močno propadati. Lastnik ni imel sredstev, zato je na pomoč priskočila država in ravno tedaj so ga pričeli renovirati. V tem dvorcu je bil namreč sklenjen mir z Napoleonom Bonapartejem. Za kraj tega zgodovinskega dogodka je sicer povsod naveden bližnji Campoformido, toda dejansko je bilo to v tem poslopju. Poslovali smo se od prijaznih gostiteljev in tov. ing. Šebenika in se preko Vidma odpeljali v Trst. Takoj, ko je avtobus potegnil, sta se "topolaša" tov. Gričar in Kopinč spustila v ostro diskusijo o tem ali pri saditvi topolov vržejo stran zgornji ali spodnji del sadike. Ostali so se jima malo za žalo in malo za res pridružili in šele tik pred Vidmom so se pomirili.

Kot vsi naši avtobusi, ki obiščejo Trst, smo tudi mi parkirali v pristanišču. Prostega časa so nam odmerili dobro uro in razkropili smo se po mestu. Večina je odhitela k stojnicam ob znamenitem Rdečem mostu (Ponte rosso). Prejšnja leta je tu cvetela trgovina z najrazličnejšim blagom, predvsem nekurantnim in defektnim. Kupci so bili izključno Jugoslovani, tako, da sploh nisi imel občutka da si v Italiji. Sedaj pa so name, ki sem bil prej že večkrat tu, delovale te stojnice zelo porazno. Nič pametnega nisem videl kar bi želel kupiti. Tudi kupcev ni bilo toliko kot prej. Nekaj je kriva reforma in novi tečaj lire, v glavnem pa to, da je take robe tudi pri nas že dovolj.

Za hip sva s Francetom, kot mnogo drugih, skočila še v blagovno hišo "Upim" in napasla oči na lepih, toda precej dragih artiklih.

Bila je že trdna tema, ko smo odpeljali iz pristanišča. Na serpentinah pred Občinami, se nam je še zadnjič nudil pogled na v mnogih lučeh osvetljeni Trst. Na meji smo bili v zelo kratkem času. Italijanski obmejni organi so kar v avtobusu opravili svojo dolžnost. Vedeli pa smo, da na naši strani ne bo tako. Res smo morali kasneje vsi iz avtobusa in z vso prtljago na pregled v carinarnico. Zvrstili smo se v precej dolgo kačo.

Ob postanku na našem obmejnem bloku je večina tistih, ki so med prvimi prestali carinski pregled, pohitela k okrepčevalnici na naši strani in vse tegobe dolgega potovanja in ne nazadnje tudi strahu okoli carine,

zalila z našo kapljico. Milena je na hitro v menjalnici pretopila v dinarje skoraj vse svoje lire, ki jih je dobila za na pot. Seveda je bila vsa ta manipulacija z denarjem v njeno izgubo. Verjetno pa je že vedela zakaj ni tistih lir na hitro kje zapravila. Drugi pa smo vsak nekaj tega drobiža spravili za spomin ali pa za drugo priliko.

Po odhodu iz bloka ni bilo pripovedovanja ne konca ne kraja. Hitro smo ugotovili, da so za čudo "zakačili" na carini samo našega računovodjo Lukšiča in komercialista Ilca. Prav nazadnje se jima je priključil še Kos iz novomeškega obrata. Smeha in pripomb, kako to da so "prijeli" ravno dva mačka iz direktije ni zmanjkalo. Kos je imel pa smolo. Sicer pa moram povedati, da ostalim res ni bilo kaj cariniti. V malenkosti in razne spominke se ni pa nihče vtikal.

V našem avtobusu smo na hitro organizirali še zabavni program. Glavni nastopajoči pred mikrofonom so bili tovariši Kopič, Gričar, Bele in Boštjan. Tako je Kopič s prijetnim glasom zapel neko narodno pesem in se izkazal za prav dobrega pevca. Gričar pa je požel mnogo aplavza s ponarodelo pesmico o sejalcu ječmena na Ljubljanskem polju. Ostala dva nastopajoča pa sta nam posredovala nekaj dobrih šal. Neverjetno, kako hitro smo bili v Novem mestu.

Na koncu bi bilo prav, če bi o celotni ekskurziji potegnili neke zaključke. Smatram, da je bila koristna in bi bilo zaželeno, da bi podobne ekskurzije večkrat organizirali. Vsi pa se strinjamo s tem, da je tri dni za tako obsežno ekskurzijo in dolgo pot premalo. Dejansko smo se samo vozili, kar je najbolj odgovarjalo le turističnima agencijama. O ekskurziji in vtisih iz nje smo se še dolgo pogovarjali. Sam pa sem še nekaj tednov, ker sem slab kadilec, z užitkom kadil naše cigarete, ki sem jih prinesel nazaj iz inozemstva.

ing. Klančičar Slavko

H U M O R

TRI IZ ŠOLSКИH KLOPI

1.

Profesor predvojaške vzgoje razlaga o pripravi hrane v borbi in pravi: "Voda zavre pri 90°." Študentu Gustlju to ni bilo všeč in pripomni: "Zdi se mi, da vre voda pri 100°". Profesor ga nekaj časa ostro gleda, nato pa obljubi, da se bo pozanimal. Naslednji teden zato tudi popravi svojo razlago in pravi: "Kolega, imeli ste prav, voda vre pri 100°, a pravi kot je 90°".

2.

Isti profesor je vedno govoril samo v srbohrvaščini. Pri temi prehod preko reke je razlagal takole: "Reko forsiramo lahko tudi s čolni, splavi itd. Na šljunku, to je v slovenščini prod, naredimo splav, kar se v slovenščini imenuje abortus".

3.

Ko je bil Tine v prvem letniku na vajah pri matematiki pred tablo, ni prav ničesar odgovoril. Profesor Jamnik ga je poslal v klop rekoč: "Hvala"! Tine le nekaj zamrmra, profesor Jamnik pa: "Saj ni za kaj!" bi lahko rekli.

J. B.

POGOVOR Z BRALCI

Ne morem si kaj, da ne bi tudi v pričujoči številki pristavil svojega lončka in spregovoril nekaj besed o našem glasilu. Odkar je v maju 1964 izšla prva številka "Dolenjskega gozdarja", se je pred nami zvrstilo že 10 števil in ravno današnja je že 10. po vrsti. Ne bi se spuščal v to, kakšna je vsebina našega glasila in kakšen napredek smo dosegli od prve do desete številke - oceno o tem bi lahko najbolj objektivno podali bralci sami - hotel pa bi opozoriti na nekatere težave in pomanjkljivosti, ki se javljajo v zvezi z izdajanjem našega glasila.

Že nekajkrat je bilo na tem mestu govora o tem, kako težko se naši gozdarji spravijo k peresu in napišejo stran ali dve za naše glasilo. Ta ali oni že za trdno obljubi, da bo nekaj napisal, toda, ko ga ob prvi priliki zopet srečam in pobaram, kdaj bom prispevek dobil, izgovori, češ da ni utegnil in podobno, kar dežujejo. Tako neredko ostane na žalost le pri obljubah, katerih pa seveda ni mogoče "objaviti" v glasilu. Moram pa poudariti, da so vmes tudi častne izjeme, ki vedno prispevajo kaj zanimivega. Ne bom navajal njihovih imen, saj se to iz prispevkov samih lepo vidi.

Ali res nimamo o čem pisati? Prepričan sem, da je v našem življenju in delu toliko zanimivih stvari, ki bi marsikoga zanimale in bi jih z veseljem prebral. Napačno bi bilo, če bi pri tem ugotavljali samo dejstva in pisali o tem kaj je bilo na tem ali onem področju storjenega. Marsikatero stvar bi bilo potrebno tudi kritično presoditi, predlagati izboljšave te ali one zadeve itd. Skratka, našem glasilu bi morali dati večjo pestrost, tako, da bi vsakdo rad posegel po njem in ga prebral. Vse to pa bo mogoče doseči le pod pogojem, če bo sodeloval čim širši krog bralcev. Zato nikar ne štedite pri porabi papirja in črnila, ampak pišite o vsem, za kar ste prepričani, da bo zanimalo tudi druge. Sedaj ko ima naše glasilo tudi lepšo zunanjo obliko (tiskani ovitki) moramo poskrbeti, da bo tudi njegova vsebina bolj privlačna.

Kako pa naši ljudje berejo "Dolenjskega gozdarja"? Kar zadeva število izvodov, moramo ugotoviti, da je le to dovolj veliko, saj vsaka številka izide v 320 izvodih, tako, da jo dobi lahko najmanj vsak tretji član kolektiva. S te plati je torej vse v redu in prav. Toda pogledjmo si stvar malo поблиže. Ko je bilo pred nedavnim (23. 4.) testiranje za tiste, ki so zaposleni v administraciji pa nimajo ustrezne strokovne izobrazbe, so vsi udeleženci testiranja - po številu jih je bilo 22 - odgovorili tudi na tale tri vprašanja:

- 1/ Kakšen je naslov našega glasila?
- 2/ Ali ga čitate?
- 3/ Napišite naslove člankov v zadnji številki!

Zaradi majhnega števila anketirancev in zaradi kratkih vprašanj, ankete ne gre posploševati, vendar pa je po svoje le zanimiva in iz njenih rezultatov bi se dalo sklepati marsikaj. Tako n.pr. kar 4 anketiranci (18 %) ne vedo kakšen naslov ima naše glasilo. Prekrstili so ga v "Gozdarski vestnik", "Gozdar" in podobno. Čudno se mi zdi, da so dali take odgovore ravno ljudje, ki so po pisarnah in katerim je glasilo verjetno najbolj dostopno. Ali jim je vse tisto, kar se v kolektivu dogaja, res tako malo mar, da se ga jim ne zdi vredno prelistati? Morda so zanje res bolj privlačni kakšni ljubezenski v stilu "X-100" in podobno.

Na drugo vprašanje je 9 anketiranih odgovorilo, da ga čita vedno, 11 bolj poredko, 2 pa ga sploh ne čitata. Tudi tukaj bi bil komentar odveč, kajti bodimo odkriti in priznajmo, da se ravno v pisarnah v uradnem času prebere marsikatera stran "TT" ali "Nedeljskega dnevnika". Eden od anketirancev navaaja, da bi zelo rad bral glasilo, pa ga ne dobi, ker ga šefi držijo v omarah in ga ne razdelijo med delavce. Če je temu res tako, potem ni čudno, če je popularnost našega glasila tako majhna.

Na tretje vprašanje ni odgovorilo 6 anketirancev, preostalih 16 pa je navedlo več ali manj naslovov prispevkov v zadnji številki. Ne morem si kaj, da ne bi napisal enega izmed odgovorov, ki se mi zdi

nekoliko nenavaden. Anketirani je namreč odgovoril, češ da se je zanimal samo za prvo stran, kjer je bil objavljen razpis posojil za gradnjo stanovanj, ker je pač brez stanovanja. Prav je, če se človek zanima za tisto pri čemer je osebno najbolj prizadet, toda prav bi bilo tudi, če bi prebral od kod so sredstva, ki jih bo dobil za gradnjo stanovanja. Zanimivo je tudi to, da je v največjem številu odgovorov naštet prispevek ing. Klančičarja, kjer na zelo duhovit način opisuje vtise z ekskurzije DIT-a po zamejstvu. Čestitam tov. Klančičar! Le še več takih prispevkov.

Kot sem že omenil, ne bi mogli odgovorov na to anke-to posplošiti. Lahko pa trdimo, da bi naši ljudje glasilo veliko rajši prebirali, če bi bila njegova vsebina bolj pestra, pri čemer je zopet potrebno so-delovanje vseh bralcev - seveda ne z obljubami ampak s prispevki.

Urednik

xXx

